זון אויפגאנג 5.48 — זון אונטערגאנג 7.13

דאס אידישע ווארט

THE ISRAELITE PRESS

THE GATEWAY OF THE WEST

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

די איינציגע אידישע צייטונג אין מערב קאנאדע עטאבלירט אין 1910 דערשיינט יעדן טאג

וועטער: אממייסטנס קלאר און מילד

Vol. 20, No. 72. Winnipeg, Thur. April 10, 1930. Published daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג דאנערשטאג יב' ניסן, תר"ץ.

רומענישע סטודענטן אויפגעהעצט פון אנטי-סעמיטישן פראפעסאר

(ספעציעל פאר "דאס אידישע ווארט")

בוקארעסט, אפר. 10 (איטא). — פאליציי און זשאנדארמען האבן צעטריבן גרופעס פון אנטיסעמיטישע סטודענטן, וואס האבן זיך אנגעהויבן צונויפקלייבן אין די גאסן צו עפענען אנטי-אידישע פארזאמלונגען.

די סטודענטן זיינען ארויס אין גאס נאכדעם ווי זיי זיינען אויפגעהעצט געווארן פון אן אנטיסעמיטישער רעדע פון'ם אוניווערסיטעט פראפעסאר קאטונאנו.

טורניר פאר שאך טשעמפיאנשיפ פון וויניפעג, היינט אוונט

היינט אוונט פאנגט זיך אן דער טורניר פאר דער טשעמפיאנשיפ פון וויניפעג און פאר'ן באזיץ פון דער "איטאנ'ס טראפי". דער טורניר וועט געשפילט ווערן אין די צימערן פון אידישן שאך-קלוב, 952 מיין סטריט און וועט פארטגעזעצט ווערן יעדן דאנערשטאג.

א וועכנטלאכער באריכט פון דעם גאנג פון דעם טורניר וועט פארעפנטלאכט ווערן אין "דאס אידישע ווארט".

יוגנט פון אידישע קאלאניעס אין סאוועט רוסלאנד לויפט אין מאסן אין די שטעט

פוילישע רבנים פארבאטן אויפצוקויפן ספרים פון רוסלאנד

(ספעצ. טעלעג. צו ד. א. וו. דורך "איטא")

ווארשע אפר. 10 (איטא). — דער "מאמענט" באריכטעט, אז דער סאוועטישער אויסלענדישער האנדל דעפארטמענט "וונישטארג" האט אריבערגעשיקט קיין ווארשע א גרויסן טראנספארט פון רעליגיעזע ספרים, ספר-תורה'ס און א. וו. צו פארקויפן זיי דארטן.

לויט'ן "מאמענט" האט דער ראבינאט ארויסגעגעבן אן איסור אויף אויפצוקויפן די דאזיקע ספרים, וועלכע זיינען אויף פארשיידענע אופנים קאנפיסקירט געווארן ביי די סאוועטישע אידן.

אידישע קאמוניסטישע פרעסע אלארמירט איבער דער לאגע, וואס ווערט א געפאר פאר דער אידישער קאלאניזאציע. — קאלאניעס בעטן עלטערן צו ברענגען צוריק זייערע קינדער פון די שטעט. — סאוועט רעגירונג העלפט אידן ארויספארן פון שטעטלאך.

(ספעציעלע טעלעגראמעס צו "דאס אידישע ווארט" פון "איטא")

מאסקווע, אפר. 10 (איטא). — די אידישע קאמוניסטישע פרעסע איז אלארמירט פון דער וואקסנדיקער צאל פון אידישע יונגעלייט וואס פארלאזן די קאלאניעס און לויפן אין די שטעט צו ווערן אינדוסטריעלע ארבעטער.

אונטער'ן קעפל "פארהאלט דאס יוגנט אין די קאלאניעס" פארעפנטלאכט היינט דער "עמעס" א לאנגן ארטיקל, וואו עס ווערט דערציילט, ווי הער געלויף פונ'ם אידישן יוגנט פון די קאלאניעס נעמט אן א מאסן כאראקטער, וואס שטעלט אין געפאר די גאנצע קאלאניזאציע, ווייל די עלטערע מענשן קאנען ניט ווי געהעריק אכטונג געבן אויפ'ן באדן. א צאל אידישע קאלאניעס פונ'ם דזשאנקאי געגנט, אין קרים, האבן אנגענומען רעזאלוציעס אויפפאדערנדיק די קאלאניסטן צוריק צו רופן זייערע קינדער פון שטאט.

דער קאמף צווישן דארף און שטאט פאר'ן אידישן יוגנט קאן ווערן אן ערנסטע פראבלעם, מיט בעסערע שאנסן פאר דער שטאט, זינט דאס אידישע יוגנט ווערט איצט פריי אריינגענומען אין די אינדוסטריעס נאכדעם ווי די באגרעניצונגען פאר די קינדער פון די דעקלאסירטע זיינען אפגעשאפן געווארן.

מאסקווע, אפר. 10 (איטא). — די סאוועט רעגירונג האט אסיגנירט פיר הונדערט טויזנט רובל צו העלפן די אידן וואס לויפן פון די שטעטלאך איבערצוציען זיך אין זייערע נייע וואוין-ערטער. דער קאמזעט וועט האבן דעם אויפזיכט אויף דעם געלט.

מאסקווע, אפר. 10 (איטא). — אידישע קאלאניסטן פונ'ם קריווארא'גער קרייז האבן מיט גוואלד צוגענומען צוריק פון די קאלעקטיוון ניט נאר זייערע קי, נאר אויך זייערע פערד, וואס איז אומגעזעצלאך, ווייל די פערד מוזן פארבלייבן קאלעקטיוויזירט אפילו לויט סטאלינ'ס ארטיקל. אן אויספארשונג וועגן דעם ענין ווערט געמאכט.

—(::)—

ראבער פאראורטיילט צו אכצן יאר קאטארגע פאר מארד

ירושלים, אפר. 10 (איטא). — קאמיל סאלים, וועלכער איז געפונען געווארן שולדיק אין באטייליקן זיך אינ'ם מארד פון א גרוזינישער אידישער פאמיליע אין דער צייט פון די ראיאטן אין ירושלים, איז פאראורטיילט געווארן צו אכצן יאר טורמע מיט שווערע ארבעט. ער דארף אויך באצאלן 250 פונט שאדנערזאץ צו די לעבן-פארבליבענע מיטגלידער פון דער אויסגעמארדעטער פאמיליע.

רעגירונג ניט באפעלן וועגן פסח ביים כותל-מערבי

ירושלים, אפר. 10 (איטא). — די רעגירונג האט ארויסגעגעבן ספעציעלע אינסטרוקציעס וועגן דעם, ווי מען זאל זיך באגיין ביים כותל מערבי דעם ערשטן טאג פסח.

צוויי אראבער פון חיפה, אנגעקלאגט אינ'ם מארד פון דעם קצב משה ראטמאן אין דער צייט פון די ראיאטן, זיינען פריינגעשפראכן געווארן, ווייל דער געריכט האט געצווייפלט אין דער ראיעליטעט פון די עדות פון דער אנקלאגע.

—(::)—

אידישער ארבעטער דעפוטאט רעזיגנירט

לאנדאן, אפר. 10 (איטא). — דר. ספערא, אידישער ארבעטער דעפוטאט, האט רעזיגנירט פונ'ם דעפוטאטן הויז. די אורזאך פון זיין רעזיגנאציע איז זיין שוואכער געזונט.

בערגסאן נעערט פון פראנצויזישער רעגירונג

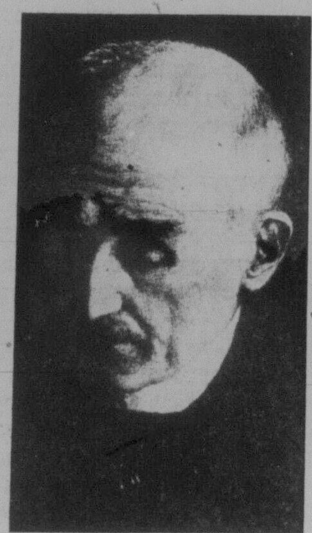

הענרי בערגסאן

פאריז, אפר. 10 (איטא). — הענרי בערגסאן, באריהמטער פראנצויזיש-אידישער פילאזאף, איז געערט געווארן פון דער פראנצויזישער רעגירונג מיט'ן אר[illegible] פון ערן-לעגיאן.

אויף א ענלעכן אופן איז אויך געערט געווארן דער באוואוסטער אידישער פיאנאטראפ, דוד וועיל.

אידישע אגענטור וועט שאפן בעסערע פארשטענדעניש פאר אידישע פראבלעמען פון גאר דער וועלט

אזוי דערקלערט דר. סיירוס אדלער, צוריקקומענדיק פון לאנדאן. — לואיס ליפסקי זאגט, אז אידן וועלן זיך מער ניט צופרידן שטעלן מיט גוטע הבטחות

ניו-יארק, אפר. 9 (איטא). — דר. סיירוס אדלער, וועלכער האט זיך היינט צוריקגעקערט אויף דער שיף "ברעמען" פון לאנדאן, וואו ער האט זיך באטייליקט אין דער זיצונג פון דער אידישער אגענטור, האט פאר דעם "איטא" קארעספאנדענט דערקלערט:

"בעת דער צוועק פון מיין רייזע קיין לאנדאן איז הויפטזאכלאך געווען צו באזוכן די זיצונג פון דער אדמיניסטראטיווער קאמיסיע פון דער אידישער אגענטור פאר ארץ-ישראל, איז אבער פאר מיר קלאר געווען נאך א וויכטיקער רעזולטאט פון דער אויסגעברייטערטער אידישער אגענטור. עס איז געמאכט געווארן קלאר פאר מיר, אז די אידישע פראבלעמען פון דער גאנצער וועלט וועלן איצט קאנען באטראכט ווערן ווי א גאנצעס, און ניט אפגעריסן, לויט די באזונדערע געאגראפישע סעקציעס.

"איך האב געהאט די גוטע געלעגנהייט אין לאנדאן דורכצושמועסן זיך דארטן מיט די אידישע פארשטייער פון פוילן, רומעניע און פון די גרעניץ-שטאטן וועגן דער עקאנאמישער לאגע פון די אידן אין יענע לענדער".

שפרעכונגען פון דער באלפור דעקלאראציע צו ביידע צדדים.

באטש ליפסקי האט בכלל געלויבט דעם פרעמיערס שטעלונג, האט ער אבער צוגעגעבן: "שוין צו אפט אין דער פארגאנגענהייט האט מען אונז נעקארמעט מיט גוטע אבזיכטן, אנשטאט ווירקזאמער מיטארבעטערשאפט אינ'ם ווידעראויפבוי פון ארץ-ישראל."

וואלט געוואונשן פרידן מיט בראנדייס גרופע

אויף דער פראגע וועגן זיין מיינונג איבער די אנומלטדיקע פרידנס פארהאנדלונגען צווישן דער ציוניסטישער ארגאניזאציע און דער בראנדייס גרופע, האט לואיס ליפסקי געזאגט:

"זיכער וואלטן מיר געוואלט מאכן א סוף צו אט דעם לאנג לאנגעדויערנדיקן קאמף און איינשטעלן פרידן אין די רייען פון דעם אמעריקאנער ציוניזם. איך ווייס ניט, וועלכע רעזולטאטן די לעצטע פארהאנדלונגען אין וואשינגטאן האבן דערגרייכט, אבער איך האף, אז זיי וועלן פארגעזעצט ווערן ביז זיי וועלן דערגרייכן דעם געוואונשענעם ציל."

ליפסקי קאמענטירט איבער מאקדאנאלד'ס רעדע

"די אידן פון דער וועלט זיינען מער ניט צופרידן מיט גוטע הבטחות פון גרויס בריטאניע, אז זי וועט האלטן איר ווארט געמאכט אין דער באלפור דעקלאראציע וועגן דעם אויפבוי פון א אידישער נאציאנאלער היים", — איז געווען די דערקלערונג געמאכט פון לואיס ליפסקי, פרעזידענט פון דער אמעריקאנער ציוניסטישער ארגאניזאציע, וועלכער איז נעכטן אויך געקומען מיט דער שיף "ברעמען" פון לאנדאן, וואו ער האט זיך באטייליקט אין דער זיצונג פון דער אדמיניסטראטיווער קאמיסיע פון דער אידישער אגענטור.

ליפסקיס דערקלערונג האט זיך באצויגן אויף די באמערקונגען געמאכט פון פרעמיער מאקדאנאלד אין דעפוטאטן הויז לעצטע וואך, ווען דער באריכט פון דער פאלעסטינער קאמיסיע איז פארעפנטלאכט געווארן, אין וועלכע דער פרעמיער האט באשטעטיקט ווידער, אז די בריטישע רעגירונג איז אנטשלאסן צו דערפילן די פאר[illegible]

פלימעניק פון דערמארדעטן וויניפעגער אידן אנגעקלאגט אינ'ם מארד

טאראנטא, אפריל 10. — אייבראהאם סטיינבערג וועט אנגעקלאגט ווערן אין הייגן געריכט אויף דער קלאגע אז ער האט דערמארדעט סאמועל גאלדבערג, זיין אנקעל, וועמעס קערפער עס איז געפונען געווארן מיט א קויל וואונד אין קאפ אין דעם ברענענדיקן אפיס פון די "גאלדבערג מאנומענט ווארקס", דעם 5טן מארט.

אן אונטערזוכונג האט באוויזן אז גאלדבערגס קליידער זיינען געווען ארומגענאסן מיט קעראסין. ווען די פייערלעשער זיינען אנגעקומען צו דער ברענענדיקער געביידע וואו דעם דערמארדעטנס אפיס האט זיך געפונען, האבן זיי אים [illegible]

סאוועט רעגירונג גייט אויף ווייטערדיקע הנחות אין קאלעקטיוויזאציע

מאסקווע, אפר. 10. — א נייער דעקרעט איז ארויסגעגעבן געווארן פון דער סאוועט רעגירונג, וואס פאדערט אויף די באאמטע צו מאכן זייער קלאר פאר די פויערים, אז דער געזעץ דערלויבט אינדיווידועלע לאנדווירטשאפטן, און אז יעדער פויער האט דאס רעכט צוריקצוציען זיך פון די קאלעקטיוון, אן מורא פאר קאנפיסקאציע פון זיין אלטער באלעבאטישקייט. זיי פארלירן בלויז דאס מזומן געלט וואס זיי האבן אריינגעלייגט אין די קאלעקטיוון, און ווען זיי קריגן צוריק זייער חלק לאנד מוז מען זען, אז דאס זאל ניט צעשטערן די קאלעקטיווע ווירטשאפטן.

פריוואטע פויערים וועלן איצט אויך קאנען אויף א געזעצלאכן אופן באזארגט ווערן מיט פארם-מאשינען.

די סאוועט רעגירונג האט אויך באשלאסן צו צעשפאלטן די "ריזיקע קאלעקטיוון" נאך וועלכע מען האט זיך אזוי געיאגט ערשט א קורצע צייט צוריק. זיי ווייזן זיך ארויס צו זיין צו גרויס פאר געהעריקער פארוואלטונג, און זיי ווערן צעשפאלטן אויף קלענערע קאלעקטיוון.

די רעגירונג פאדערט אויך, מען זאל שיינקען מער אויפמערקזאמקייט צו "ארטעלן", אין וועלכע די פויערים ארבעטן צוזאמען, אבער האבן פריוואט אייגנטום, — אנשטאט די קאמוניזירטע ווירטשאפטן.

געפאר פון פארפלייצונג צווישן וויניפעג און פארטעדזש-לא-פרייריע

אבער ניט פון אזא ערנסטן כאראקטער. עס איז דא א געפאר פון פארפלייצונג צווישן פארטעדזש-לא-פרייריע און וויניפעג.

דער רעד-ריווער האט זיך אויפגעהויבן נעכטן אויף דריי פוס הויך אין וויניפעג. די אייז גייט אבער פריי, און קיין פארפלייצונג געפאר אין דער ליינג פונ'ם רעד-ריווער איז דערווייל ניטא.

די פארזוכן וואס זיינען נעכטן געמאכט געווארן אויפצורייסן מיט דינאמיט די אייז-בלאקאדע אויפ'ן אסיניבאין טייך, 4 מייל פון פאפלאר-פאינט, איז ניט געלונגען. אויב דאס וואסער וועט ניט דורכשפארן היינט די ריזיקע אייז-דאמבע, וועלן גרויסע שטחים אין דעם געגנט היינט פארפלייצט ווערן.

דער ריזיקער אייז-באריער האט געהאלטן אין איין וואקסן, ביז ער ציט זיך איצט צען מייל אין דער ליינג, און אייניקע פלעצער איז ער 15 פוס הויך. דאס וואסער ביים באריער האט זיך לעצטע נאכט געהאלטן אין איין הויבן, און האט שוין געהאלטן ביי ארויסשפארן פון די ברעגן.

אייז בלאקאדעס ווערן באריכטעט אויך פון אנדערע פונקטן אסיניבאין טייך, [illegible]

—(::)—

קווינס טעאטער עפנט זיך פאר פסח מיט נייע קרעפטן

די ניי-געקומענע געסט אין קווינס טעאטער, בעני אדלער, עליס ראזענטאל, מיכל ראזענבערג און קלארא מארגאלין, צוזאמען מיט די פריערדיקע פארבליבענע מיטגלידער, פירן אויף מאנטאג אוונט, דעם צווייטן טאג פסח "ערלאכע מיידלאך", מעלאדראמע אין פיר אקטן, אויפגעפירט פון בעני אדלער, וועלכער איז גוט באקאנט צו די קווינס טעאטער פאטראנזירער פון זיינע פריערדיקע באזוכן דא אין שטאט.

די קווינס טעאטער פאטראנזירער וועלכע האבן זיך אביסל "אויסגעהונגערט" נאך אידישן טעאטער, צוליב דעם וואס דער טעאטער איז געווען פארמאכט פאר די לעצטע פאר וואכן, וועלן אין פארלויף פון דער פסח-וואך האבן דאס פארגעניגן צו זען שיינע פיעסן געשפילט פון א גוטער טרופע אקטיארן און אקטריסעס.

וויניפעג איז נעכטן געווען ווארימסטער פלאץ אין קאנאדע

וויניפעג האט זיך נעכטן אויסגעצייכנט מיט איר טעמפעראטור פון 72 גראד איבער נול, זייענדיק דאס ווארימסטע פלאץ אין קאנאדע. ברענדאן האט שיר אויך ניט דערגרייכט דעם רעקארד, מיט 70 איבער נול.

מזרח קאנאדע האט ניט אזוי גוט אויסגעמאכט נעכטן. מאנטרעאל האט קוים דערגרייכט 42 גראד איבער נול, און טאראנטא און קענגסטאן, מיט 48 איבער נול, זיינען געווען די ווארימסטע פונקטן אין אנטעריא. פארט-ארטור, אנט., האט געהאט 46 גראד.

—(::)—

פארמערס פון אנטעריא באזארגט צוליב פארשפעטיקטן פרילינג

טאראנטא, אפריל 10. — די פארמערס פון אנטאריא זיינען זייער באזארגט צוליב דעם פארשפעטיקטן פרילינג. די שנייען וואס זיינען דא לעצטנס ארויסגעפאלן און דער קאלטער וועטער האט צוריק געהאלטן די פארמערס פון טאן זייער ערד ארבעט אויף צוויי וואכן צייט.

דער באדן אין דער גרעסטער טייל אין דער פראווינץ איז דערווייל פארפרארן און אויב עס וועט ניט קומען באלד קיין ווארימער רעגן און זונשיין וועלן די פארמערס זיין האפנונגסלאז הינטערשטעליג.

אין מערב אנטעריא איז דער הארבסט זווייץ געווארן ברוין, און נאר ווארימע רעגנס קאן פארבעסערן די לאגע. אין אן ענלאכן צושטאנד געפינען זיך די פרוכט דיסטריקטן.

פראנקרייכ'ס פאדערונג מאכט זיכער דורכפאל פון פלאטן קאנפערענץ

לאנדאן, מארט 10. — פראנקרייך האט צום סוף קלאר געמאכט איר שטעלונג צו איטאליעס פאדערונג פון פלאטן-פאריטעט מיט איר, און די דערקלערונג מאכט עס פאקטיש פאר זיכער, אז ווייטער ווי א דריי-מאכטן אפמאך וועט שוין די קאנפערענץ ניט גיין.

דזשאק דומעסניל, פראנצויזישער פלאטן מיניסטער, ווי עס ווערט באריכטעט פון ראיעלע קוואלן, האט דערקלערט צו א. וו. אלעקסאנדער, ערשטער לארד פון דער בריטישער אדמיראליטעט, אז פראנקרייך וועט קיינמאל ניט איינגיין אויף פלאטן פאריטעט מיט איטאליע, און אז זי וועט ניט איינגיין אויף ווייניקער ווי אויף 240 טויזנט טאן מער פון איר שכנה.

אזוי ווי איטאליע פארלאנגט עקשנות'דיק פאריטעט מיט פראנקרייך, און וויל בשום אופן ניט איינגיין אויף קיין הנחות אין דער הינזיכט, פארשווינדן דערמיט וועלכע ס'איז האפענונג פאר א פינף-מאכטן אפמאך.

—(::)—

קאמוניסטן פלאנעווען מאי דעמאנסטראציע

באפאלא, אפריל 10. — די הינגע קאמוניסטישע פארטיי פלאנט ארויסצופירן א איין-טאגיקן סטרייק דעם ערשטן מאי ווי א פראטעסט קעגן ארבעטסלאזיקייט.

צוויי געטויט, פיר פארוואונדעט און שטאל מיט פערד און בהמות פארברענט ארום מעלוויל

מעלוויל, סאסק., אפריל 10. — מייק בילארסקי און מרס. דזשאן גראווסקי זיינען טויט, און נאך פיר זיינען אפגעפירט געווארן פארוואונדעטע אין שפיטאל, ווי א רעזולטאט פון א שיסעריי ארום ברויער, אין דעם געגנט, דעם דינסטאג, ארום 2 פארטאג.

אויסער דעם איז די גרויסע שטאל אויף דער פארם פון דזשאן גראווסקי, וואו די טראגעדיע האט זיך אפגעשפילט, אוועק מיט'ן רויך, און צוזאמען מיט'ן שטאל זיינען פארברענט געווארן 11 פערד, 10 קי, 20 חזירים און 200 עופות.

ווי די פאליציי האט ביז איצט אויסגעפונען, האט די טראגעדיע פאסירט אן ערך אויף אזא אופן:

בילארסקי, וועלכער איז ארום פופציק יאר אלט, האט צוויי יאר צייט געלעבט מיט גראווסקיס טאכטער, וועלכע איז ארום 25 יאר אלט. דער פאטער אבער האט דאס ניט געוואלט ליידן, און האט אנומלט צוגענומען זיין טאכטער אהיים. ארום צוויי פארטאג דעם דינסטאג איז בילארסקי געקומען אויף גראווסקיס פארם. די בילעריי פון די הינט האט אויפגעוועקט מרס. גראווסקי, און זי האט גע[illegible]

טויזנטער אין ניו-יארק שטייען אין רייען ווארטנדיק אויף "מעות-חטים"

ניו-יארק, אפריל 9 (איטא). — נעכטן ביי טאג איז דא שיר ניט פארגעקומען א ראיאט אויף דער איסט סייד, ווען א גרויסער עולם פון ארימע אידן, וואס ווערט אפגעשאצט צו זיין צווישן פיר און פינף טויזנט נפשות, וועלכע האבן געווארט אין דער רייע זינט פארטאג פאר פרייע מצות, זיינען געווארן מיד און אומגעדולדיק צו ווארטן, און זיי האבן געמאכט א פארזוך אריינצורייסן זיך אין דעם קעלער פון דער שול וואו פעקלאך מצות זיינען פארטיילט געווארן.

אגב - אורחא

פון מארק

מיט'ן און קעגן שטראם

[illegible]

THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish Newspaper in Western Canada.
דאס אידישע ווארט
Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA
Subscription: $6.00 per year
Est. 1910 Phones: 55 409—52 213
Winnipeg — Manitoba

דער באריכט פון די קאנאדער נאציאנאלע אייזנבאנען

די קאנאדער נאציאנאלע אייזנבאנען, לויט'ן באריכט וואס איז נאר־וואס פארעפנטלאכט געווארן אין הויז, האבן אין 1929 ניט געהאט אזא גוט יאר, ווי אין 1928. דאס איז אבער געווען צו דערווארטן: בעת אין 1928 האט קאנאדע געהאט די גרעסטע גערעטעניש אין איר געשיכטע, האט זי דאס יאר געהאט בלויז האלב פונ'ם שניט פון לעצטן יאר, און דאס ביסל תבואה איז נאך ביז איצט אויסגעשאטן איבער די עלעוואטארן פון לאנד, אזוי אז די אייזנבאנען האבן אין הארבסט 1929 כמעט אינגאנצן ניט געהאט קיין תבואה פראכט, און זייערע טויזנטער ליידיקע פראכט־וואגאנען שטייען נוצלאז, אוי די רעלסן איבער אלע סטאנציעס.

אונטער די דאזיקע אומשטענדן האט מען גיכער געדארפט דערווארטן אן איבערגעוויינלאך שלעכטן יאר פאר די אייזנבאנען. דאס האט אבער ניט פאסירט. נאך דעם שווערן הארבסט וואס זיי האבן דורכגעמאכט, האבן נאך די קאנאדער נאציאנאלע אייזנבאנען דערוויזן צו דערגרייכן דעם צווייטן בעסטן יאר אין זייער געשיכטע, נאך דעם יאר 1928, וואס איז געווען דאס בעסטע יאר.

מיט איבער א צענדליק יאר צוריק, ווען די קאנאדער רעגירונג איז געווען געצוואונגען איבערצונעמען די אייזנבאנען וואס גייען איצט אריין אינ'ם קאנאדער נאציאנאלן אייזנבאן סיסטעם, כדי ניט דערלאזן צו א גרויסן קראך, — איז דאס אייזנבאן פראבלעם געווען איינס פון די שווערסטע פראבלעמען פון קאנאדע. עס האט דאן אויסגעזען, אז די אייזנבאנען וועלן פירען דאס לאנד צום אפגרונט פון פינאנציעלן באנקראט.

די ערשטע יארן זיינען די קאנאדער נאציאנאלע אייזנבאנען טאקע געווען אן אומגעהייער שווערע לאסט אויף די פינאנציעלע רעזורסן פון דער מלוכה. אבער ביסלאכוויז, אונטער דער פעאיקער פארוואלטונג פונ'ם פרעזידענט, סער הענרי טארנטאן, זיינען די ליניעס געבראכט געווארן אין בעסערער ארדענונג און עס זיינען געוואקסן זייערע הכנסות. די דעפיציטן זיינען געפאלן מיט יעדן יאר, ביז אין 1928 האבן שוין די ריינע פראפיטן ניט נאר געדעקט אלע צאלבארע צינזן אויפ'ן אינוועסטירטן פונ'ם פובליקום קאפיטאל, נאר ס'איז נאך געבליבן אן עודף (סורפלוס) פון זיבן מיליאן דאלאר, וואס איז אפגעלייגט געווארן אן א זייט ווי א רעזערוו פאנד פאר א שלעכטן טאג.

דאס יאר, א דאנק דעם אפשטעל פונ'ם תבואה פארקער, זיינען די ריינע פראפיטן ניט גענוג אויף צו דעקן די צינזן צו די אינוועסטארן. עס וועט אויספעלן אן ערך פון ניין מיליאן דאלאר. זיבן מיליאן דאלאר פון דעם דאזיקן דעפיציט וועלן ווארשיינלאך געדעקט ווערן מיט'ן רעזערוו פאנד, און די מלוכה־קאסע וועט דארפן ביישטייערן די איבעריקע צוויי מיליאן דאלאר. דאס איז נאך אלץ דער קלענסטער דעפיציט אין דער געשיכטע פון די אייזנבאנען, אויסער דעם יאר 1928.

ווען מיר רעדן דא וועגן צינזן אויף אינוועסטירטן קאפיטאל, מוז צוליב קלארקייט באמערקט ווערן, אז דא רעדט זיך בלויז וועגן די קאפיטאלן אינוועסטירט פון די אקציאנערן, — "פונ'ם פובליקום", ווי מען רופט עס: די אקציעס פון די אייזנבאנען זיינען אין פריוואטע הענט. די רעגירונג האט אבער יאר־איין, יאר־אויס, סובסידירט די אייזנבאנען, דעקנדיק זייערע דעפיציטן, — און די סומען ווערן פון די אייזנבאנען פאררעכנט ווי א הלוואה, אויף וועלכע עס ווערן ארויפגערעכנט יעדן יאר פראצענטן.

די דאזיקע צינזן האבן נאך די אייזנבאנען ביז איצט ניט געוויזן צו דעקן. די רעגירונג מאנט זיי אבער ניט. די סובסידיעס זיינען געגעבן געווארן ניט ווי אינוועסטמענטס, נאר ווי "גרענטס," און ווען די אייזנבאנען וועלן רע־קאפיטאליזירט ווערן, וועלן זיי אינגאנצן אפגעשריבן ווערן.

ווי די זאך זאל ניט זיין, האבן אבער די נאציאנאלע אייזנבאנען געמאכט א מערקווירדיקן דערפאלג, אויב זיי האבן געקאנט אפגעבן אזא פארהעלטנסמעסיק גוטן באריכט אפילו אין אזא שלעכטן יאר, ווי 1929. מען קאן איצט מיט זיכערקייט זאגן, אז זיי הערן אויף צו זיין א לאסט פאר דער מלוכה קאסע און זיי ווערן באלד א קוואל פון נאציאנאלער הכנסה.

דער נאר־וואס פארעפנטלאכטער באריכט פון די קאנאדער נאציאנאלע אייזנבאנען פארגלייכט זיך בכלל גינסטיק מיט דעם באריכט פאר'ן זעלבן יאר פון דעם קענעדיען פאסיפיק אייזנבאן סיסטעם, — איינס פון די אמבעסטן און אמוויכטיקסטן אנגעטריבענע אייזנבאן סיסטעמען אין דער וועלט.

ווען מען דערמאנט זיך אויף דער כאאטישער לאגע וואס האט געהערשט אמאל אויף די אייזנבאנען וואס זיינען איצט אינ'ם קאנאדער נאציאנאלן סיסטעם; אויף די גוואלדיקע דעפיציטן זייערע, מיט וועלכע זיי האבן שיר ניט געטריבן דאס גאנצע לאנד צו א פינאנציעלן קראך, און אויף דעם גוואלדיקן פראבלעם וואס זיי זיינען געווען פאר'ן לאנד, — און ווען מען פארגלייכט אט די לאגע מיט דעם גאנצן מצב פון דעם קאנאדער נאציאנאלן אייזנבאן סיסטעם ביי היינטיקן טאג, — מוז מען קומען צום באשלוס, אז געזעלשאפטלאכער באזיץ קאן זיין א דערפאלג אפילו דארטן, וואו פריוואטע אונטערנעמער פאלן דורך. ב'איז בלויז נויטיק א גוטער ווילן און ערלאכע און טיכטיקע פארוואלטונג, — וואס די סי. ען. אר. סיסטעם איז מזל'דיק צו האבן.

ווי ס'איז די אידישע עקאנאמישע לאגע אין פוילן

ווי הונגעריק די אידישע ארימקייט איז שטענדיק ניט געווען, איז אבער פסח אלעמאל געווען א פארהעלטנסמעסיק זאטער יום־טוב. האט מען חדשים פאר פסח נאך מער געהונגערט, כדי צו האבן א זאטן פסח. און פאר די וואס האבן אפילו פון זייער הונגעריקער וואך גארנישט ניט געקאנט אפשפארן, האט זיך שוין קהל געזארגט, אז זיי זאלן ניט האבן קיין הונגעריקן יום־טוב.

דאס אנקומען צו קהל איז אבער בכלל געווען דעם אידנ'ס לעצטער אויסוועג. דער דורכשניטלאכער איד האט גיכער אויסגעקליבן הונגער, ווי אנקומען צו א "מתנת בשר ודם", צו מענשלאכער גוטהארציקייט, און עס האט געגאלטן דאס ווערטל "עשה שבתך חול, ואל תצטרך לבריות" (מאך דיין שבת פאר א וואכעדיקן טאג, איידער אנצוקומען צו לייטן).

און אט ווערט באריכטעט פון לאדז, — דער אמאליקער בליענדיקער אינדוסטריעלער פוילישער שטאט, וואו אידן האבן געלעבט אין פארהעלטענסמעסיקער שפע, — אז 12 טויזנט אידישע פאמיליעס, האלב פון דער גאנצער אידישער באפעלקערונג פון שטאט, האט זיך פארשריבן אין דער קהלה פאר שטיצע אויף פסח!

צוועלף טויזנט פאמיליעס! א סך פון זיי זיינען זיכער נאך נעכטן געווען חשוב'ע באלעבאטים, וואס האבן אליין געטיילט מעות־חטים. א סך פון זיי זיינען זיכער ארבעטער, וואס וואלטן גיכער אויסגעקליבן הונגער, ווי בעטן צדקה. די לאגע מוז באמת זיין א שוידערלאכע, ווען האלב פון אלע אידן פון לאדז פארבויגן די חרפה און ווענדן זיך צו דער קהלה נאך הילף!

און וויפיל זיינען נאך פאראן אזעלכע מענשן צווישן דעם צווייטן האלב פון דער אידישער באפעלקערונג, וואס שעמט זיך נאך מיט איר ארימקייט און הונגערט אין דער שטיל?

און לאדז איז דאך בלויז א ביישפיל. די זעלבע לאגע עקזיסטירט דאך זיכער אויך אין די אנדערע אידישע קהלות אין פוילן, וואו די רעגירונג האט מיט איר אויסראטונגס פאליטיק דערפירט די אידישע באפעלקערונג צו בעטל־ברוים.

פולער טעקסט פון באריכט פון פאלעסטינער אויספארשונג קאמיסיע

(שלום)

"איך שטים איין אז די שנאה מצד די אראבער צו די אידן איז געווען די פונדאמענטאלע אורזאך פון דעם אויסברוך לעצטן אויגוסט, אבער איך גלויב, אז דער דאזיקער געפיל איז געווען גיכער דער רעזולטאט פון א קאמפיין פון פראפאגאנדא און העצע ווי דער נאטירלאכער רעזולטאט פון עקאנאמישע פאקטארן. איך שטים אבער איין מיט די אויספירן איבער די באלדיקע אורזאכן פון די אומרוען. דער אונטערשייד צווישן מיינע קאלעגן און מיר אליין ליגט אין דער מאס פון דער וויכטיקייט וואס דארף געלייגט ווערן אויף די פארשיידענע אורזאכן.

"איך גלויב, אז די טעטיקייטן פון די מוסולמאנישע רעליגיעזע סאסייטיס און דעם פראפאגאנדע קאמפיין צווישן די ווייניק געבילדעטע פון דעם אראבישן פאלק זיינען געווען די וויכטיקסטע און באלדיקע אורזאכן פון די אומרוען. איך טייל ניט די מיינונג, אז פון די אינצידענטן וואס זיינען פארבונדן מיט דעם כותל־מערבי איז די אידישע אדמיניסטראציע פון 15טן אויגוסט געווען די וויכטיקסטע אורזאך פון די אומרוען. די דאזיקע אלע אינצידענטן זיינען וויכטיק בלויז אויף אזוי ווייט ווי זיי זיינען באנוצט געווארן אויף פראפאגאנדע און העצע.

"כאטש איך בין גרייט צוצוגעבן, אז מען וואלט געקאנט פארבעסערן די איצטיקע מעטאדע פון קאנטראלירן אימיגראנטן, קאן איך אבער ניט מסכים זיין מיט דער קאמיסיעס רעקאמענדאציעס. אויך קאן איך ניט מסכים זיין מיט דער מיינונג, אז די קאנסטיטוציאנעלע קריוודעס פון די אראבער מאכן די שוועריקייטן פון דער פאלעסטינער אדמיניסטראציע נאך ערגער. איך בין אבער איינשטימיק מיט די איבעריקע רעקאמענדאציעס וועלכע זיינען פאראן אין דעם באריכט און איך וויל צוגעבן די פאלגנדיקע רעקאמענדאציעס:

"בנוגע אימיגראציע דארף די פאלעסטינער רעגירונג אליין מאכן אדער באשטימען עקספערטן וועלכע זאלן מאכן א גענויע אויספארשונג פון אינדוסטריעלע ווי אויך אגריקולטורעלע אויסזיכטן פאר די נעקסטע פינף אדער צען יאר. אין דעם ליכט פון די פאקטן וואס א וויסנשאפטלאכע אויספארשונג וועט פעסטשטעלן וועגן דעם כאראקטער, וואס איז אויבן אנגעוויזן געווארן, וועט סיי די אימיגראציע און סיי די לאנד פאליטיק קאנען רעגולירט ווערן פאר א געוויסער צייט.

"בנוגע דער לאנד־פראבלעם דארף די לאקאלע רעגירונג אונטערנעמען אן אויספארשונג פון דעם גאנצן לאנד אין דער ריכטונג וואס איך האב אנגעוויזן אין מיינע באמערקונגען וועגן דעם לאנד־פראבלעם, א חוץ דער אויספארשונג וואס איז פארגעשלאגן געווארן אין דעם באריכט בנוגע די אויסזיכטן פון אריינפירן פארבעסערונג מעטאדן פון לאנד־קולטיווירונג אין פאלעסטינע. אויב עס זיינען נאך פאראן אראבער וואס האבן ניט קיין לאנד צוליב דעם, וואס די פאלעסטינער רעגירונג האט ניט דורכגעפירט די פונקטן פון דעם לאנד געזעץ, דארפן גענומען ווערן שריט זיי צו באזעצן אויף לאנד אויף דעם חשבון פון דער רעגירונג.

"בנוגע די העצעס אין דער פרעסע וואלט די פאלעסטינער רעגירונג, כדי אפצושטעלן אדער קאנטראלירן די העצעס, וואס קאנען פירן צו אומארדענונג, נעמען אין באטראכט די געוואונשנקייט צו מאכען אומלעגאל די באשטימונג פון פאלשע "פאראנטווארטלאכע" רעדאקטארן וואס ליידן פון דער אומפאראנטווארטליכקייט פון די הויפט־רעדאקטארן, וואס זיינען באמת פאראנטווארטלאך פאר דער אויפפירונג פון די צייטונגען.

בנוגע עפנטלאכער זיכערקייט גלויב איך, אז די פאלעסטינער רעגירונג דארף זעען, אז די הויפט־פאראנטווארטלאכקייט פאר אויפהאלטן ארדנונג אין די צייטן פון שלום זאל מיט דער צייט ארויפגעלייגט ווערן אויף דער פאליציי, וואס ווערט רעקרוטירט פון דער לאקאלער באפעלקערונג. די רעגירונג זאל אונטערזוכן די מעגלאכקייטן פון פארבעסערן די שכירות און אויסזיכטן פון דער פאלעסטינער פאליציי, אזוי, אז עס זאלן צוגעצויגן ווערן בעסערע טיפן פון צווישן די אראבער און די אידן. איך בין איבערצייגט, אז אונטער בעסערע אומשטענדן פון דינסט, וואלט די לאקאלע פאליציי אין פאלעסטינע געקאנט דערצויגן ווערן צו זיין א גוטע, לאיאלע דינער פון דער רעגירונג. אפילו אונטער אומשטענדן וואס פאדערן, אז זיי זאלן באנוצן מאכט קעגן זייערע אייגענע ברידער. א נאציאנאלע פאליציי, ווי איך זע זי, קאן ווערן אויסגענוצט ביים פארבעסערן די ראסן באציאונגען.

"בנוגע דער באשטימונג פון א פאליסי, שטים איך אינגאנצן איין, אז די רעגירונג זאל נעמען אין אכט די געווינשטקייט ארויסצוגעבן א קלארן סטייטמענט וועגן דער פאליסי, וואס די רעגירונג וויל, אז זי זאל דורכגעפירט ווערן אין פאלעסטינע, און זי זאל קלאר מאכן, אז זי האט בדעה דורכצופירן די דאזיקע פאליסי מיט אלע מעגלאכקייטן אין איר מאכט. איך רעקאמענדיר, אז דער סטייטמענט זאל ספעציעל אונטערשטרייכן די אינטערנאציאנאלע פאראנטווארטלאכקייט פון דער רעגירונג צו דערפילן די פליכטן, וואס דער פאלעסטינער מאנדאט האט אויף איר ארויפגעלייגט. נאכמער, עס איז פון דער גרעסטער וויכטיקייט, אז די כוונות פון דער רעגירונג, ווען זיי וועלן באשטימט ווערן דארפן באקאנט געמאכט ווערן צו יעדן דערוואקסענעם בירגער אין פאלעסטינע דורך אזעלכע מיטלען ווי דאס פארטיילן אין יעדן דארף בראשורען און פלאקאטן, אין העברייאיש און אין אראביש, אנווייזנדיק אויף די וויכטיקסטע פונקטן פון דער פאליסי. מעלדונגען, וואס האבן צו טאן מיט דער רעגירונג פאליסי קאנען געמאכט ווערן פון צייט צו צייט און דארפן אויך פארעפנטלאכט ווערען. לויט דער פראקטיק פון דער רעגירונג אין אינדיע, דארפן יערלאכע באריכטן וועגן פאלעסטינע באהאנדלען, א חוץ די געשעענישן פון דער צייט, וואס זיי דעקן, אויך אינפארמאציע בנוגע די באלדיקע אויסזיכטן, וואס זאלן דערמוטיקען קאאפעראציע צווישן די צוויי ראסן, און וואס זאל פאפולאריזירן די רעגירונג פאליסי. פאלעסטינע איז געווארן פאליטיש באוואוסזיניק מיט דעם רעזולטאט, אז די דערוואכטע ענערגיע און ענטוזיאזם פאראורזאכט סכסוכים, וואס פאראנטווארטלאכקייט קאן ניט אפהאלטן.

"איך בין איבערצייגט, אז טראץ דער אומגעדולדיקייט און א טענדענץ צו גלויבן, אז די פאליטישע פאדערונגען קאנען ניט דערגרייכט ווערן דורך מאכט אדער אומארדנונג, איז אבער די לאגע ניט קיין פארצווייפלטע און ניט קיין אומהיילבארע. די באציאונגען זיינען בלי ספק אנגעשטריינגטע, אבער פאלעסטינע איז א לאנד וואו די פאליטישע אטמאספערע בייט זיך שנעל, און אויב די לאגע וועט פארזיכטיק באהאנדלט ווערן, וועט די קאאפעראציע פון די צוויי ראסן ביים אויפבויען א בליענדיק פאלעסטינער פאלק דערגרייכט ווערן.

"די גרעסטע געפאר אין דער איצטיקער צייט איז, אז די אראבישע קעגנערשאפט זאל ווערן פערמאנענט. יעדע אנשטריינונג דארף דערפאר געמאכט ווערן דורך די פירער פון דער אידישער עפנטלאכער מיינונג צו באזייטיקן די מורא'ס פון די אראבער. צום ביישפיל, די אידישע פירער דארפן עפנטלאך דערקלערן, אז זיי ווילן ניט שאפן א לאנד־לאזן אראבישן פראלעטאריאט, אז אין עקאנאמישע און סאציאלע ענינים ווילן זיי נוצן מעטאדן פון פריינטשאפט צו די אראבער, אויף א באזע פון גערעכטיקייט, און, אז דער קאפיטאל וואס ווערט אריינגעבראכט קיין פאלעסטינע דורך אידישע אונטערנעמונגען, וועט ברענגען נוצן דער גאנצער באפעלקערונג. דורך דעם וואס זיי וועלן אזוי עפנטלאך דערקלערן זייערע פארשלאגן פאר אנטוויקלען דאס לאנד און דורך דעם, וואס זיי וועלן אויסדריקן צוטרוי צו דער אראבישער באפעלקערונג, קאנען די אידישע פירער מאכן א ווערטפולע ביישטייערונג ביים שאפן קאאפעראציע צווישען די ראסן.

"די הויפט נויטווענדיקייט אין דער דאזיקער הינזיכט איז אז מען זאל איבערצייגן די אראבער אז ניט די אידן און ניט די רעגירונג באצוועקן צו מאכן זיי לאנדלאז אדער צו קרוודען זייערע אינטערעסן אלס א פאלק. מען מוז זיי פארזיכערן אז זייערע ציווילע און רעליגיעזע רעכטע וועלן ניט פארלעצט ווערן און זיין גלייך צו די פון אירגענד וועלכן אנדער טייל פון דער באפעלקערונג. די אידן פון דער אנדער זייט זיינען בארעכטיקט צו וויסן אז די רעגירונג האט בדעה דורכצופירן אירע פארפליכטונגען אונטער דעם מאנדאט אין פולן הסכם מיט דעם וואוילזיין פון בײדע פעלקער.

"די הויפט פרינציפן אויפ'ן גרונט פון וועלכע דער ראסן קאנפליקט קאן געלייזט ווערן אויף די דאזיקע ליניעס איז אז די גאנצע באפעלקערונג זאל אנערקענען אז די מאנדאטן מאכט איז אנפארטרויט געווארן פון דער פעלקער ליגע מיט ערנסטע פליכטן וועלכע זי האט בדעה דורכצופירן, און אז די אידיש־אראבישע נאציע איז א פאקט וואס מוז אקצעפטירט ווערן און אז יעדע ראסע מוז ביישטייערן צו דער אנטוויקלונג פון א צוויי־ראסיקער פאלעסטינער נאציע.

"די פריינטלאכע עקאנאמישע און פאליטישע אנטוויקלונג פון פאלעסטינע וועט זיך ווענדן אן דעם גוטן ווילן צווישן די צוויי פעלקער, וואס דארף דערמוטיקט ווערן דורך גלייכע בילדונג געלעגנהייטן פאר אידישע און אראבישע קינדער און מער בילדונג פאר עלטערע. עס איז ראטזאם אז שריט זאלן גענומען ווערן צו פארשפרייטן ידיעות איבער דער געשיכטע און קולטור פון די צוויי פעלקער און זייערע געמיינזאמע ביישטייערונגען צו דער ציוויליזאציע. דער איינפלוס און דיסציפלין פון ספארט, זארגנדיק דערביי אז ראסן קאנפליקטן זאלן אויסגעמידן ווערן, דארף באנוצט ווערן און געזעלשאפטלאכער צוזאמענלעבן פון אירגענט וועלכן סארט דארף דערמוטיקט ווערן.

"בריטישע איינוואוינער אין פאלעסטינע וואלטן פיליכט געווען ווילק צו העלפען אין דער ארבעט אויף דער דאזיקער ליניע, און עס איז מער ווי אלץ ראטזאם אז סאי אידן און סאי אראבער זאלן באקאנט געמאכט ווערן דורך אונטע שולן, ליטעראַרישע סאסייטיס און לעקציעס מיט דער געשיכטע פון דער מאנדאטן מאכט. דער צוועק פון אקטיוויטעטן פון דעם סארט כאראקטער דארף זיין צו מאכן גוטע פאלעסטינער בירגער פון מיטגלידער פון בײדע ראסן. אלס אן ערשטער שריט אין דער ריכטונג פון ראסן קאאפעראציע וואלטן געצייטלט מענשן פון בײדע ראסן, פארזיכטיק אויסגעקליבן און פון אומצוויי פלהאפטן כאראקטער און איינפלוס זיך געדארפט צוזאמענקומען און אויסגעפינען די מעגלאכקייטן פאר געמיינזאמער ארבעט פאר א געמיינזאמען ציל.

"אזא מין באגעגעניש וואלט געקאנט אויסטערעטן א וועג פאר א גרעסערער צוויי ראסן קאנפערענץ פון א רעפרעזאנטיטיוון כאראקטער וועמעס פליכט עס וואלט געווען צו שאפן אן אגרימענט אויף ספעציפישע פארשלאגן וועלכע רירן אן דעם וואוילזיין פון דער נאציע אלס א גאנצע.

"דורך אזא מין אנפאנג וואלט די באוועגונג פאר ראסן קאאפעראציע געקאנט אויסגעברייטערט ווערן פון די פירער אויף די געוויינלאכע בירגער פון בײדע ראסן וואו גאר זיי וואוינען זייט ביי זייט, אויף דעם פרינציפ פון דעם ארגאניזירטן לעבן פון א גרופע דארף זיך שטיצן אויף דעם מעגלאכסט ברייטסטן באזיס. ניט קיין מיטינג אדער קאנפערענץ אדער אירגענט וועלכע קאמיטעטן וואס וועלן געגרינדעט ווערן אין דערפער אדער שטעט דארפן אויך זיך נעמען די אויפגאבע פון לייזן די ראסן פראבלעם. די דאזיקע קערפערשאפטן דארפן זיך באגרעניצן אויף פראקטישע שריט צו באקומען סאציאלע פארבעסערונגען. גערעכטיקייט צווישן ראסן און גוטער ווילן, זייער איינפלוס וואלט זיך פארשפרייט איבער'ן גאנצן לאנד. פראקטישע בענעפיטן וואלטן געמאכט א סוף צו פארדאכטן און פון זייער ארבעט וואלט אויסגעוואקסן א רעזערוו פון פארשטענדעניש און גוטער ווילן צו מאכן אן ענדע צו די ראסן סכסוכים און צו פאראייניקן אראבער און אידן אין דער ארבעט פון אויסבויען א גליקלאכע און וואוילהאבנד לאנד", האט מר. סנעל געענדיקט.

"פארענדיגענדיק דעם רעפארט" — זאגן די קאמישאנערס — "אין אן אטמאספערע אין וועלכער עס הערשט ראסן אנטאגאניזם, קאן עס שיינען צו זיין נוצלאז ווען מען ווייזט אן, אז עס איז פאראן ווייניק האפענונג סיי פאר דעם דערפאלג פון אידישער קאלאניזאציע אין פאלעסטינע, אדער פאר דער פרידלאכער און פראגרעסיווער אנטוויקלונג פון דעם אראבישן פאלק, סיידן מען וועט ברענגען צו א פארשטענדיקונג צווישן די בײדע ראסן, צו דעם שליכטן פון זייערע דיפערענצן און דעם אפשאפן פון די אורזאכן פון פארדאכט.

"די אויסזיכטן זיינען ניט דערמוטיגענד. די פאסירונגען פון לעצטן אויגוסט קאנען ניט אזוי גרינג פארגעסן ווערן. צוזאמענארבעט אין עקאנאמישע אנגעלעגנהייטן, קאן זיין מעגלאך, און איז איין מיטל דורך וועלכן די בענעפיטן פון אידישער קאלאניזאציע קאנען געצייגט ווערען צו דעם אראבישן פאלק. דער וואוילזיין פון דער גאנצער גרופע פאדערט, אז די אידישע פירער זאלן ניט דערלויבן, אז זייערע נאטירלאכסטע געפילן זאלן זיי אפהאלטן צו זוכן ווי ווייט מעגלאך, צו שאפן א בעסערע פארשטענדעניש צווישן די בײדע ראסן. ווייניק באמיאונגען זייר־נען געמאכט געווארן אין דער דאזיקער ריכטונג.

"עס איז אמת, אז אידישע אימיגראציע און אונטערנעמונגס־גייסט האבן פיל בענעפיטירט דאס לאנד און, אז דאס אראבישע פאלק האט א חלק אין די בענעפיטן, אבער די בענעפיטן וואס די אראבער האבן געקראגן, זיינען געווען צופעליקע און זיינען ניט געפלאנט געווארן פאר זייער טובה וועגן. דעריבער אין דער צייט ווען די אידן האלטן, אז עס קומט זיי קרעדיט, און זיי זיינען גערעכט אין דעם פרט, פאר די בענעפיטן וואס דאס לאנד האט באקומען, ווייזן די אראבער ניט ארויס קיין דאנקבארקייט, ווייל די דאזיקע בענעפיטן זיינען צופעליקע רעזולטאטן פון א פאליטיק וועלכע זיי האבן פיינט.

"אויף די אראבישע פירער פאלט א פליכט, וועלכע איז אבסאלוט קלאר. זיי דארפן באקאנט מאכן צו אלע זייערע נאכפאלגער, אז זיי זיינען קעגן אומארדענונג און גוואלדטאטן, און אויב פון דער אידישער זייט וועט געמאכט ווערן אן ערלאכער פארזוך צו קאאפערירן אין אגריקולטור און אנדערע עקאנאמישע טעטיקייטן, וועלן די אראבישע פירער מחויב זיין צו ציינגן, אז זיי זיינען אויפריכטיק ווען זיי האבן פאר אונז דערקלערט, אז זיי זיינען ניט קעגן אידישע טעטיקייטן אין פאלעסטינע, וואו אזעלכע טעטיקייטן ברענגען נוצן זייערע אייגענע לאנדסלייט פון זייער אייגענער ראסע.

"עס קאן קיין צווייפל ניט זיין, אז די מארד טאטן און די אנדערע קרימינעלע אקטן פון לעצטן אויגוסט, פאר וועלכע קיינע ווערטער פון פארדאמונג קאנען ניט זיין צו שטארק, האבן אויף א לאנגער צייט אפגעלייגט די האפענונג אויף אויסגלייכן די דיפערענצן צווישן די בײדע פעלקער. אבער פאראנטווארטלאכע פירער פון בײדע ראסן, דארפן בײדע אנערקענען און אויפווייזן זייערע נאכפאלגער, אז אן קאאפעראציע אין א גייסט פון קעגנזייטיקער טאלעראנץ, איז פאראן ווייניק האפענונגען, אז די אספיראציעס פון אירגענד פון די בײדע פעלקער זאלן קאנען רעאליזירט ווערן".

אויסדריקנדיק זייער דאנקבארקייט צו די מענשן, וועלכע האבן זיי געהאלפן דורכפירן זייער ארבעט און זיי פרובירט מאכן באקוועמלאך, פארענדיקן די קאמישאנערס דערמיט וואס זיי זאגן, אז "זייער הויפט שוועריקייט איז ניט געווען צו קריגן באווייזע, נאר צו האלטן אזעלכע באווייזע אין די ראמען פון לאגיק". נאכדעם ווי זיי דאנקען זייערע מיטהעלפער אין קריגן באווייזע, און די פארשיידענע מיטגלידער פון דעם פערסאנאל שרייבן די קאמישאנערס אונטער דעם רעפארט, צווישן זיי אויך הערי סנעל, וועלכער צוזאמען מיט זיין אונטערשריפט דערקלערט, אז ער האט צו מאכן רעזערוואציעס צו דעם באריכט.

א הייפיש געראטעוועט א זיווג

אויף די האיטי אינזלען האט געוואוינט א יונג חסיש פאר פאלק, וועלכע האבן דארטן זיך פארנומען מיט וויסנשאפטלאכע פארשונגען. איינמאל, פארנדיק אין א זעגל־שיפל האבן זיי זיך שרעקלאך צעקריגט. די פרוי האט אויסגעשריען: "איך קאן מיט דיר מער ניט לעבן" און איז אריינגעשפרונגען אין וואסער, לאזנדיק זיך שווימען צום ברעג.

די ארטיקע איינוואוינער, וועלכע האבן זיך געפונען ביים ברעג, האבן מיט אמאל גענומען שרייען מיט מורא'דיקע קולות: "או, מאו!" וואס באדייט אויף זייער שפראך א הייפיש (אקולא). זיי האבן נעמלאך דערזען, ווי די שרעקלאכע ים־חיה לאזט זיך אין דער ריכטונג פון דער שווימענדיקער מיט איר שרעקלאכן מויל.

דער מאן, וועלכער האט לכתחילה זיך גאנץ קאלטבלוטיק צוגעקוקט צום קאפריז פון זיין פרוי, דערהערנדיק די קולות, האט זיך געווארפן אין וואסער אריין מיט א שפיז, אים צוהילף זיינען געקומען נאך עטלאכע פריינט מיט שפיזן און ס'איז געלונגען זיי צו פארטרייבן מיט די שפיזן דעם הייפיש. מ'האט די פרוי ארויסגעראטעוועט, אבער, צום אומגליק, אן איין האנט; די צווייטע איז שוין געבליבן שטעקן אין מויל פון הייפיש...

מ'האט זי אפגעפירט אין שפיטאל, זי איז געזונט געווארן און איז געבליבן מיט איין האנט אויפ'ן גאנצן לעבן. פון דעמאלט אן אבער האט זיך דאס פאר־פאלק שוין מער ניט געקריגט און לעבן בשלום.

—(::)—

ליבע

ער איז מער ווי דריי מאל אזוי אלט ווי זי און דאך האט זי אים ליב.

ער האט שוין ניט קיין האר אויפן קאפ, ציין אין מויל, זיין הויט איז צעקנייטשט ווי אן אלטע כאליאווע, איין אויג איז ביי שוין אינגאנצן אויסגערונען. ער גייט אויף א קוליע, זיינע פיס זיינען געשוואלן פון רומאטיזם, די הענט ציטערן פון אלטקייט און דאך האט זי אים ליב.

זי איז שיין, פלינק ווי א יונגער הירש, קרעפטיק ווי א לייב, ליבלאך ווי א טויב, געזאנג און געלעכטער וואוינט אין איר היים און קאכנדיק הארץ. זי באקראנצט איר קאפ און ברוסט מיט יונגע, פרישע בלומען, זי פארשליסט אירע אויגן ביינאכט מיט געזאנג און שטייט אויף מיט שירה אויף די ליפן.

ער איז מער ווי דריי מאל אזוי אלט ווי זי און דאך ליבט זי אים מיט'ן גאנצן פייער פון איר הארץ....

אומגלויבלאך! אומגלויבלאך!

ניין, גאנץ נאטירלאך! ער איז אירער טייערער, ליבער זיידעניו.

דער טעם פון א באָרד

א משכיל, א פריידנקער האט אמאל געפרעגט ר' חיים וואלאזשינער:

— צו וואס רבי, דארף א איד לאזן וואקסן א באָרד ארום מויל, איז דען ניט שענער זיך גלאט אפצוראזירן?

ר' חיים האט אים גלייך צוריקגעענטפערט:

— צו וואס דארף מען ארומצאמען א גארטן מיט א פארקן?

— כדי א חזיר זאל ניט אריינקריכן און צעטרעטן די פארזייטע און פארפלאנצטע זאכן, — האט געענטפערט דער משכיל.

— אויך א באָרד פארהיט, אז א חזיר זאל ניט פארקריכן אמאל אין מויל אריין, — האט צוריקגעענטפערט דער גאון.

דאמיניאן אף קאנאדע

CANADA

קארפארײשאן
אינקאם טעקס רעטורן
צײטיק אפריל 30-טן

יעדער קארפארײשאן אדער דזשאינט סטאק קאמפאני איז אויפגעפאדערט צו מאכן אן אינקאם טעקס רעטורן דעם, אדער פאר דעם 30טן אפריל;

—און צו אײנשליסן מיט זײן רעטורן, א טשעק אדער קעש אויף װײניקסטנס 25% פון דעם טעקס צאלבאר.

די װאס פארפעלן צו מאכן אזעלכע רעטורנס זײנען אונטערװארפן צו א שטראף פון 5% (פינף פראצענט) פון דעם טעקס װאס זײ דארפן באצאלן (מאקסימום $500).

נוצט פארמע ט. 2

קארפארײשאן אינקאם טעקס רעטורנס זאלן אויסגעפילט װערן אויף פארמע ט. 2, װעלכע פארמע מען קאן באקומען פון יעדן אינקאם טעקס אינספעקטאר אדער פאסטמײסטער.

דער דעפארטמענט פון נאציאנאלער אײנקונפט בעט די קאאפערירונג פון אלע קארפארײשאנס אין א פארזוך צו פארפולקאמען די ארבעט פינקטלאך, װירקזאם און עקאנאמיש — צו אלע פאראינטערעסירטע.

עצות, אדער דערקלערונגען װעלן מיט פארגעניגן געגעבן װערן פון יעדן אינקאם טעקס אינספעקטאר

װאו אינקאם טעקס אינספעקטארן געפינען זיך

WINNIPEG, MAN. Commercial Building
REGINA, SASK. McCallum Hill Building
SASKATOON, SASK. Ross Building
PRINCE ALBERT, SASK. P.O. Building
CALGARY, ALTA. Customs Building
EDMONTON, ALTA. P.O. Building
VANCOUVER, B.C. Winch Building

The Department of National Revenue
Income Tax Division
OTTAWA

HON. W. D. EULER, Minister of National Revenue.
C. S. WALTERS, Commissioner of Income Tax.

לייכטע ווי פעדערן קייקס און פלייקי
פאי קראַסט געמאַכט לייכטער מיט

Robin Hood FLOUR

ראָבין הוד מעל

פאַזיטיוו
„געלט צוריק"
גאַראַנטיע
אין יעדן זאַק

אין שטראָם פון לעבן

שפּאַנענדער ראָמאַן פון דעם אידישן לעבן אין אַמעריקע
פון דר. ל. בון

(פאָרטזעצונג)

— ווירקלאַך. מיר איז אומעטיק אַן ענין׳ן . . . סיידן איך זאָל ווידער פאָרן אין ניו־יאָרק. ווען קומט זי, מומע ?

— מסתמא ערשט צו סאָפער — האָט אסתר געענטפערט.

עלענאָר האָט אַרויסגעפליסטערט צו רוטי׳ן :

— ווי ער איז פאַרליבט !

— איך וועט ! — האָט זי שטיל געענטפערט און צוגעלייגט — עלענאָר, דו ווילסטו אפשר גיין אין פאַרק ? מיר וועלן אים מיטנעמען און מיר וועלן דאָרט באַל שפּילן.

— פון מיינעטוועגן. וועט ער אָבער וועלן גיין מיט אונז ?

רוטי האָט זיך דאַן א קער געטאָן צו ראָבינס׳ן :

— הער נאָר, קאַזין, דו קאָנסט ווארפן א באַל ?

— ווארום פרעגסטו ?

— אויב דו קאָנסט, וועלן מיר גיין אין פאַרק און איך וועל דיר העלפן דעם אור־מעט פאַרטרייבן מיט דעם באַל. וועל, קאַזין, גייט עס ?

ער האָט איר אָנגעקוקט מיט א פאַר־טראַכטן שמייכל. דאַן האָט ער זיך א קער געטאָן צו אסתר׳ן :

— וואָס זאָגט איר, טאַנטע ? רוטי איז דאַכט זיך גערעכט.

— געוויס. וואָס וועסטו דאָ טאָן ? — ביז עני וועט קומען, וועסטו זיין צוריק.

רוטי האָט זיך א כאַפּ געטאָן :

— איך גיי געמען מיין באַל. קום, עלענאָר.

ווען רוטי איז דערנאָך מיט עלענאָר׳ן אין איר צימער אריין, האָט רוטי זיך אָנגערופן :

— דו ווייסט, עלענאָר, וואָס מיר פאַלט איין ?

— וואָס ?

— דו געדיינקסט די פּיעסע „קוואָ־וואַדיס", וואָס מיר האָבן פאַר צוויי יאָרן געזעען ?

— איך געדיינק.

— געדיינקסטו אין וועמען מיר האָבן זיך דאַן פאַרליבט ?

— אין פעטראָניוס.

— ריכטיק. איז דזשאָ ניט שטאַרק ענלאַך צו פעטראָניוס ?

עלענאָר האָט פאַרטראַכט א קוק געטאָן אויף איר מיט אירע בלויע אויגן. דער־נאָך האָט זי מיטאַמאָל א פאַטש געטאָן מיט די הענט.

— ווירקלאַך, רוטי ! — האָט זי אויס־געשריען מיט התפעלות — ווען ער זאָל זיין אָנגעטאָן ווי יענער . . . פעטראָניוס׳ עס וואוקס אין די אויגן . . . .

— און דאָס שמייכל — האָט רוטי אונטערגעגאַפּט — און די אָרלער־נאָז, און די געלאַסענע, אריסטאָקראַטישע האַלטונג . . . אַן אמת׳ער גריק, א פאַט־ריצער . . . ווען איך וועל אַמאָל מאָלן א שיינעם גריק, וועט ער מוזן זיין מיין מאָדל. איך וועל דאָס אין פאַרין טאָן . . . ביי מיר אין סטודיאָ . . . עטלאַכע טוי־זענט דאָלאַר וועל ער מיר אויף א סטודיאָ געבן . . . און ער וועט דערנאָך קומען צו מיר מיט עני׳ן . . .

— דו פאַנטאַזירסט ניט, רוטי ?

— איך פאַנטאַזיר ? ער איז דאָך א מי־ליאָנער . . .

— איך מיין ניט דאָס. איך מיין, אויב מען וועט דיר לאָזן פאָרן.

— מען וועט מיך שוין־לאָזן ! — האָט רוטי געענטפערט, און אירע אויגן האָבן זיך אָנגעצונדן — מען וועט מיך מוזן לאָזן פאָרן. זיי זיכער, נאָך פאַר צייטיאַר וועל איך דאָרט זיין.

— איך ווייס דיר גליק רוטי.

דערווייל האָט רוטי ניט געקאָנט גע־פינען איר פּילקע.

— וואו איז דער באַל ? — זי האָט אים געווכט אין די שופלאַדן און ניט גע־פונען — טאַנטע שאָסקע האָט אים זיי־כער ערגעץ באַהאַלטן.

דאַן האָט זי זיך א כאַפּ געטאָן :

— אַ, זאָל דזשאָ קויפן א נייעם באַל! קום עלענאָר !

און באַלד איז זי מיט עלענאָר׳ן געווען אונטן; איז ניט אריין אין הויז, נאָר פון דעם קאָרידאָר געשריען :

— קאַזין, קום, מיר גייען !

ראָבינס איז פונ׳ם הויז אַרויסגעגאַנ־גען.

— אַ, ווייל ארום זיינען זיי געגאַנגען איבער׳ן בולוואַר צום פראָספּעקט פּארק צו. רוטי האָט זיך געשפּילט מיט דער נייער פּילקע, וואָס זיי האָבן, פאַרבייגייענ־דיק, אויף ברעדפאָרד עוועניו אין א סטאָר געקויפט. זי האָט געשיקט געוואָרפן די ווייסע, האַרטע פּילקע פון איין האַנט אין דער אַנדערער, און דערביי האָבן די חנ־גריבאַך אויף איר באַוועגלאַכן פּנים אונ־טערגעטאַנצט.

די בלאָנדע עלענאָר האָט די גאַנצע צייט געוואָלט אַרויסכאַפּן די פּילקע פון אירע הענט און זי האָט ניט געקאָנט. יע־דעס מאָל, ווען זי האָט זיך מיט א היל־כעריקן געלעכטער א וואָרף געטאָן איר פריינדינס האַנט, וועלכע האָט די פּילקע געהאַלטן, איז די פּילקע אין דער הויך געפלויגן, און תמיד האָט רוטי׳ס האַנט זי אונטערגעכאַפּט.

און אַזוי שטיפנדיק זיינען זיי שנעל גע־גאַנגען און צייטנווייז געלאָפן איבער די אַשפעלט־אַלעען צווישן די טונקעלע, און שאַטנדיקע בוימער פונ׳ם בולוואַר.

ראָבינס איז תמיד אויסגעקומען הינ־טער זיי. זיינע אויגן האָבן נאָכגעפאָלגט יעדע באַוועגונג פון רוטי׳ן און אין זיי האָט אָפּגעשטראַלט יענע הנאה, וואָס מען פילט, בעת מען קוקט אויף עטוואָס, פון וואָס דאָס האַרץ קוועלט אָן.

צייטנווייז האָט זי זיך אומגעקוקט אויף אים מיט א צעפלאַמטן פּנים און שטיפע־ריש א וואונק געטאָן צו אים מיט א פלאַ־מענדיק אויג, האָט זיך אים דאַן אויסגע־וויזן אַז זי שפּרינגט אויף אים מיט פיי־ערדיקע פונקן . . .

ער האָט ניט געפילט דעם שוויס, וואָס האָט אים אויפ׳ן שטערן אַרויסגעשלאָגן, פון שנעלן גאַנג, און יעדן מאָל ווען זיי האָבן זיך געלאָזט לויפן מיט זייערע פליי־קע און יונגע פיס, האָט ער אויך חשק געהאַט צו לויפן מיט זיי, ער האָט זיך אָבער עפּעס געשעמט, און זיי דערנאָך אָנ־געיאָגט מיט זיין שנעלן גאַנג.

זיי זיינען אריין אין דעם טויער פון פּארק.

און באַלד זיינען זיי געגאַנגען צווי־שען געריכטע בוימער איבער א שמאָלן און ווייסן וועג, אויסגעשאָטן מיט קליי־ניטשקע ראָזעווע שטיינלאַך. א בונקעלע גרינקייט, דורך וועלכע עס האָט זי גע־בראַכן א גאָלדענער, ווארימער אָפּגלאַנץ פון דער זון, האָט מיט פרישקייט גע־הויכט.

ראָבינס האָט ארונטערגענומען די הענט און טיף אין זיך אריינגעאָטעמט די פרי־שע לופט.

— ווי גו ט! — האָט ער ארויסגעמור־מעלט.

אויף איין באַנק איז געזעסן אַן עלטער־רער מאַן, און געלעזן א צייטונג. אויף אַן אַנדערער — א פרוי און לעבן איר איז געשטאַנען א קינדערש וועגעלע.

דערנאָך זיינען זיי אַרויס אויף דעם הויפט וועג, איבער וועלכן אַוטאָמאָביל־לן האָבן זיך געטראָגן. זיי האָבן זיך פאַר־נומען לינקס — האָט געפירט — און זיי זיינען צום סוף, ארויס אויף א גרינער לאָנקע, וואָס האָט זיך געצויגן ווייט־ווייט, ווי א גרינער, גלאַנציקער טע־פּיך, פון זון פאַרגאָסן, ביז, פון איין זייט, ארויף צו א גרינעם בערגל׳ אויף וועלכן א קופּקע בוימער זיינען געשטאַ־נען, און פון דער אַנדערער זייט, בין צו א העכערן באַרג, פון וועלכן א גרויסער פעלז, מיט א געשפּאָלטענעם האַרצן האָט ארונטערגעקוקט.

און אַזוי ווי דאָס איז געווען אין מיטן וואָכעדיקן טאָג, האָט מען דאָרט קיינעם איצט ניט געזען, אויסער וואָס א פּאַ־ליסמאַן איז דאָרט דורכגעגאַנגען און האָט א בלישטשע געטאָן אויף א רגע מיט זיין הוט און קנעפּלאַך און איז דערנאָך ער־געץ פאַרשוואונדן.

און באַלד זיינען זיי אַלע דריי גע־שטאַנען אויסגעשטעלט צום שפּילן. רו־טי, אַן א הוט, מיט די אַרבל הויך פאַר־קאַטשעט אויף די רונדע אָרמס איז גע־שטאַנען אויף איין זייט. עלענאָר איז גע־שטאַנען אין מיטן, און אויף דער אַנדע־רער זייט איז געשטאַנען ראָבינס.

ראָבינס איז געווען א גוטער באַל שפּי־לער, ווייל די לעצטע פאָר יאָר האָט ער יעדן אינדערפרי געשפּילט באַל מיט איי־איינעם פון זיינע נעגערס צוליב מאַכן באַ־וועגונגען.

דאַן האָבן זיי גענומען שפּילן. רוטי איז הינטערוויילאַכץ אָפּגעטראָטן אויף צוריק, האָט א וויץ געטאָן דעם אָרם מיט דער פּילקע. עלענאָר, ביידע הענט אויס־געשטעלט און מיט די בלויע אויגן צו דער פליעגדיקער פּילקע, האָט זי זיך א לאָז געטאָן קעגן איר אין אַזא פּאָזע, אַז עס האָט זיך געראַכט, אַז אָט, אָט הויבט זי זיך אליין אויף פון דער ערד און פליט אין דער לופטן אוועק קעגן דער פּילקע. מיט א געשיקטער באַוועגונג האָט זי די פּילקע צווישן ביידע הענט אונטערגע־כאַפּט און זיך דאַן אומגעדרייט מיט׳ן פּנים צו ראָבינס׳ן און זי צו אים אוועק־געשיקט.

ער האָט רואיק געוואַרט אויף איר, אויסגערעכנט ווי זי וועט אָנקומען, א טראָט געטאָן איר אַנטקעגן און געלאָזן, אַן אָנשטרייענונג, איר אונטערגעכאַפּט. דערנאָך האָט ער אַזוי געלאָזן א וואָרף געטאָן די פּילקע, און דוקא אַזוי הויך, דאָס ביידע מיידלאַך האָבן אין פאַראויס זיך א לאָז געטאָן מיט די הענט אויסגע־שטעלט, ניט וויסנדיק, וואו זי וועט פאַ־לען.

דערנאָך האָבן זיי זיך ערשט ריכטיק צעשפּילט. רוטי איז געלאָפן, געשפּרונגען, אונטערגעכאַפּט די פּילקע מיט א פאַטש־ען אין די הענט און מיט א הילכעדיקן געשריי. די אויגן אירע האָבן אויף׳ם האַט זיך געדאַכט, הייס געליאַרמט און אירע באַקן זיינען שטיקער פייער געווען.

ביי עלענאָר האָבן זיך די האָר צע־שאָטן איבער די אָקסלען, ווי גאָלדענע כוואַליעס, און ווען זי האָט זיי געגומען פאַרריכטן, האָט זי דאַן מיטאַמאָל דער־פילט, ווי מיד זי איז, און זי האָט זיך ארונטערגעלאָזט אויפ׳ן גראָז.

— שפּילט א ווײַלע אָן מיר — האָט זי געזאָגט.

— ווארף ! — האָט רוטי הילביק און הינגעריסן דאַן א געשריי געטאָן צו ראָ־בינס׳ן.

און ער האָט א וואָרף געטאָן די פּילקע און זיך אליין א לאָז געטאָן נאָך איר, געוואָלט איבעריאָגן רוטי׳ן און איר אי־בערגעיאָגט, און די פּילקע כמעט פון אונ־טער אירע הענט ארויסגעכאַפּט.

זי האָט גענומען רייסן די פּילקע פון זיינע הענט.

— בער באַ, אחער ! — האָט זי גע־שריען פאַרסאַפּעט, און מיט איר קליינע הענטלאַך זיך איינגעקליאַמערט אין זייר נער.

ער האָט זיך געוווערט, ניט ארויסגע־לאָזט פון זיין האַנט, ווייל אים איז אָנגעגעגען געווען צו פילן רוטי׳ן אַזוי נאָ־ענט לעבן זיך. צו פילן די ווארימע באַ־רירונג פון אירע נאַקעטע אָרעמס; ער האָט געטאָמט טיף, אַזוי ווי ער וואָלט איר אָטעם אינאיינעם מיט איר ווארימ־קייט געוואָלט אין זיך איינזויגן, און גע־קוקט אויף איר באַייסטערט.

צום סוף, האָט ער די פּילקע פון זיין האַנט ארויסגעלאָזט, און רוטי האָט א קאַמאַדעווע געטאָן :

— פאַרגעס דיין פּלאַץ קאַזין !

און דאַן האָט זי א וויץ געטאָן איר אָרעם, א הויב געטאָן אים און א וואָרף געטאָן די פּילקע מיט די ווערטער :

— לויף ! כאַפּ !

ער האָט זיך א לאָז געטאָן מיט אַן אינגלישן אימפּעט, אַזוי פריש און אַזוי לעבעדיק, איבער דער גרינער לאָנקע; אָבער די פּילקע איז געפלויגן שנעלער פון אים און איז ערגעץ ארונטערגעפאַלן און זי האָט זיך פאַרקייקלט צווישן גראָז.

— פאַרלאָרן ! — האָט ער א געשריי געטאָן צו רוטי׳ן אַזוי יונג־הילכיק. דאָס ער האָט אליין במעט זיין קול ניט דער־קאַנט — קום, העלף זוכן.

זי איז צוגעלאָפן צו אים א פאַררוי־טעלטע, מיט ברענענדיקע אויגן, מיט 2 פאַמעט־שוואַרצע לאָקנס האָר, קרויזנדיק זיך ארום איר רעכטן צעפלאַמטן אויערע. האָט א קוק געטאָן אויפ׳ן גראָז דאָ און דאָרט, און פּלוצלונג האָט זי א שמייכל געטאָן און זי האָט אויסגערופן :

— א סימן, אַז עס איז געגנען . . . מיר גייען באַלד אהיים.

ער האָט זיך אָנגערופן :

— דו ביזט דען מיד ?

— איך מיד ? ניין. איך ווער ניט מיד אַזוי גיך.

(ווייטערעס קומט)

די עלטסטע סטימשיפּ ליניע צו קאַנאַדע
1840—1930

איצט איז די צייט צו מאַכן אַראַנזשמענטס צו ברינגען אַנגעהעריגע פאַמיליעס און קרובים אין קאַנאַדע.

שרייבט צו דער קונאַרד ליין אין אייער מוטער שפּראַך און איר וועט באַקומען פ ר י י פולע איינצעלהייטן און הילף צו פאַרפולקאָמען די נויטיקע דאָקומענטן.

אויב איר באַשליסט צו שיקן געלט צו אייערע פאַמיליעס אין יוראָפּ, וועט די קו־נאַרד ליין טראַנספערירן דאָס געלט פאַר׳ן ביליקסטן קאָסט.

די קונאַרד ליין האָט אָפיסעס אין אַלע איי־ראָפּייאישע לענדער און די דאָזיקע אָפּי־סעס וועלן געבן יעדע הילף צו אייערע פאַ־מיליעס און פריינט.

10053 Jasper Ave. EDMONTON
100 Pinder Block SASKATOON
401 Lancaster Bldg. CALGARY
270 Main St. WINNIPEG, Man.
36 Wellington St. W. TORONTO, Ont.
227 St. Sacrament St. MONTREAL, Que.

Cunard LINE

פון דער פראָווינץ

קאַלגאַרי

די איינוואוינער פון עלבאַו פּארק און סאוט מאונט ראיאל דיסטריקטן וועלן דארפן וואַרטן נאָך א יאָר פאַר א "באַס" סערוויס" סיידן די איינגאַמע פון דער סטריט ריילוועי וועט זיין פיל גרעסער, ווי מען עדרוואַרטעט אין פאַרלויף פון היינטיקן יאָר, — לויט דער דערקלערונג פון מעיאָר ענדי דעווידסאָן.

קאַלגאַרים "פערמיטס" פאַר נייע געביי־דעס, פאַר די ערשטע דריי מאָנאַטן פון 1930, זיינען מיט 150 טויזנט דאָלאַר אונטער די ציפערן פאַר דער זעלבער צייט פון לעצטן יאָר. קוריאָז איז אָבער דער פאַקט, אַז די פערמיטס פאַר דער זעלבער צאָל וואוינונגען זיינען ארויסגענומען גע־וואָרן פאַר דער זעלבער צייט, אין ביידע יאָרן : 82 אין 1929 און 82 אין 1930.

קאַלגאַרים נייער האָטעל, דער האָטעל נויי־יאָרק, אויף קאָרנער סענטער און סעוענטע איז אָפיציעל דערעפנט געוואָרן לעצטן מיטוואָך.

דער קאַלגאַריער קול באַרד האָט דריי קלאַסן הערערע שולן : "אַקאַדעמיק", מיט רייזנדיק וועגן די פאַרווירפע וואָס א. שאַפיראָ, דער "פאָטער" פון דעם ווייץ־פּול, האָט געמאַכט אין זיין רעפע־ראַט פאַר דעם קאַליפאָרניער אינוואַרס־טעט, קען די קאַנאַדער ווייץ־פּולס, — אַז זיי האָבן זיך דערלויבט צו "שפּעקר לירן" — האָט מר. ה. וו. וואוד, טשערמאַן פון "אַלבערטאַ וואַהיט פּול" דערקלערט, אַז שאַפיראָ האָט געמאַכט בלויז איין קליי־נעם טעות : ער האָט ניט געוויזן קיין וועג צו פאַרקויפן דעם ווייץ, דאַן וועגן עס זיין ניטאָ קיין קונים.

די דאָקטוירים פון סאַסקאַטשעוואַן זיי־נען איינשטימיק אויף דעם, אַז א ספּעצי־עלע קאָנסער קאָמיסיע זאָל באַשטימט ווערן, וועלכע זאָל האַנדלען מיט דעם ראַ־דיאָס טרימענט פאַר דער נאַנצער פּראָ־וינץ. אונטער דעם דאָזיקן פּלאַן וועט די רעגירונג קויפן א קוואַנטיטעט ראַדיאָס און צושטעלן צום דיינסט פון דער דאָזי־קער קאָמיסיע, וועלכע וועט באַהאַנדלען אַלע קאַנסער (ראַק) פּאַציענטן. א זייער קליינע מאָס ראַדיאָס, ווייניקער פון א לעפעלע, קאָסט הונדערט טויזנט דאָלאַרס, און מען דאַרף עס באַשטעלן מיט פיר מאָנאַטן פאַראויס, אין בעלגיע, —אָבער עס קאָן גענוצט ווערן פאַר יאָרן לאַנג.

א אינגעלע דריי און א האַלב יאָר אַלט, ריטשאַרד האַמאַנד, פון 3315 וויקטאָריא עווע., איז שווער פאַרוואונדעט געוואָרן, ווען ער איז געלאָפן קעגן אַן אוטאָמאָביל און אומגעפאַלן — פאַר די אויגן פון זיין מוטער. דאָס אינגעלע ליגט אין דזשענע־ראַל האָספּיטאַל — מיט א צעבראָכענעם פוס. די מוטער אליין האָט דעם טרייבער באַפרייט פון שולד.

רעדזשיינע

דער "ביל" צו באַשטעטיקן דעם אָפּמאַך צווישן דער סאַסקאַטשעוואַנער און דער פעדעראַלער רעגירונג אין באַצוג צו דער איבערנעמונג פון די נאַטירלאַכע ריכטי־מער פון דער פּראָווינץ, איז איינשטימיק אָנגענומען געוואָרן פון דער פּראָווינציע־לער לעגיסלאַטור, לעצטן פרייטאָג. א גרויס סע באַגייסטערונג האָט געהערשט. פּרע־מיער אַנדערסאָן האָט אין זיין רעדע הויך געלויבט פּרעמיער מעקענזי קינג, פאַר זיין גרויסהאַרציקער און סימפּאַטישער האַנד־לונג אין דער פראַגע.

דאָנערשטאָג, 3טן אַפּריל, האָט א פייער אויסגעבראָכן אין דעם עמאַן בלאָק, טענט עווענוי און בראָד סטריט און האָט פאַר־אורזאַכט $1.000 שאָדן צו קאַפּיטאַל קלאָ־טינג קאָמפּאַני, פון וועלכער מאַרעס קאָ־באָנסקי איז דער פאַרוואַלטער.

רעדזשיינע

JOLLY'S CASH DRUG STORE
דיספּענסינג כעמיסטן
טעלעפאָנס 23 833 — 23 666
Cor. Rose St. & 11th Ave., Regina
הערקומערס פאַר
טראָסעס, אַבדאָמינאַל סופּאָרטס, עלאַסטיק ענקלעטס, ני קעפּס, זאָקן פולע ליין פון־ראַבער גודס, אויך סערומס און וואַקסינגס.
300.000 פּרעסקריפּשאָנס זיינען אויס־געפילט געוואָרן ביי אונז. פאַרוואָס ניט האָבן צוטרוי צו אונז מיט אייערע ?
דעוועלאָפּינג און פּרינטינג
24־שטונדן באַדינונג

וועגן איר זייט אין
קאַלגאַרי
עסט גוטע היימישע מאָלצייטן אין
MALKIN'S KOSHER RESTAURANT
216-8TH AVE., EAST

בריוסטערס טעקסי
פאַליסער האָטעל
פּעקאַרדס סעדאַנס
ספּעציעלע קאַרס פאַר התונות
טעלעפאָנירט באַם סערוויס פון קאַלגאַרי צו בענף, אַנפאַנענדיק דעם 15טן מאַי.
טעלעפאָנירט באַם סערוויס, פון קאַלגאַרי צו וואַטערטאָן לעיק, אַנפאַנענדיק דעם 15טן יוני.
טעלעפאָנס
M 9988 and M 9888
Brewster Transport Co.
LIMITED

The Bennett Glass Co.
LIMITED
גלאַז געשליפן און געזילבערט
ווינד־שילדס, אוטאָ גלאַז און ווינדאָ גלאַז פון יעדער באַשרייבונג
שאָר־קייסעס פאַרריכט און שפּיגלעז איבערגעזילבערט.
אַוטאָמאָביל גלאַז
228-7TH AVE. E. PHONE M1778
CALGARY, ALTA.

SMITH BATTERIES
בעטעריס געטשאַרדזשד און פאַרריכט
מיר קומען נאָך דעם און מיר דעליווערן עס פריי
Phone M6238
407 Centre St. Calgary

OUR OWN BRAND
(אאור אָון ברענד)
פּוטער
ריכטיקע צופרידנהייט מיט יעדן פונט
CENTRAL CREAMERIES LTD.
CALGARY

לאָזט אונז צושטעלן
בלומען
פאַר אייערע התונות
און אַלע אַנדערע פאַסירונגען
—THE—
QUEEN CITY FLORIST
AL. GILLESPIE
טאָג טעלעפאָן — 8707
נאַכט טעלעפאָן — 23 756
1830 Scarth St. REGINA, SASK.

איר וועט זיין צופרידן מיט די שניי ווייסע געוואַשענע וועש וואָס מיר מאַכן. פּליז רופן אונז אָפּ.
INDEPENDENT LAUNDRY LTD.
2075 Broad St., Regina
E. L. SLADE, Mgr.
Phones 7055 & 4482.

פּרץ הירשביין אין קאַלגאַרי
מאָנטאָג דעם 14טן אַפּריל, 8 אַזייגער אָוונט
אין פּרץ זאַל
וועט געגעבן ווערן א קבלת־פּנים
פאַר אונזער חשוב׳ן גאַסט
פּרץ הירשביין
וועלכער קערט זיך איצט צוריק פון זיין 5־יאָריקער רייזע איבער דער נאַנצער וועלט, וואו עס לעבן נאָר אידן.
א שיינע מוזיקאַלישע פּראָגראַם איז צוגעגרייט. באַגריסונגען וועלן געהאַלטן ווערן פון פאַרטרעטער פון פאַרשידענע אידישע אָרגאַניזאַציעס.
פּרץ הירשביין גופא וועט רעדן אויף דער טעמע:
"דאָס לעבן פון די אידן איבער גאָר דער וועלט"
דער קבלת־פּנים איז אָראַנזשירט פון א געמיינשאַפטלאַכן קאָמיטעט פון פאַלגנדע אָרגאַניזאַציעס: פּרץ שול געזעלשאַפט, מוטער פאַראיין און־אידישע קולטור געזעלשאַפט
קומט און ברייגנט אייערע פריינט
איינטריט 75 סענט דער קאָמיטעט
מיר בעטן דעם עולם צו קומען אין צייט. מיר פאַנגען אָן פונקט 8 אַזייגער.

פּוירנישער מאַווינג און סטאָרעדזש
פול קאַר דיסטריבוטאָרן
קאַרטעדזש איידזשענסיס, סי. פּי. און סי. אָן. אייזנבאַנען
קוילן הענדלער
טעלעפאָן 93 041
REGINA CARTAGE & STORAGE LIMITED

אַן אויסערגעוויינלאַכער באַרגען
מיר זיינען געצוואונגען צו אויספאַרקויפן
2 נייע טשעסטערפילד סעטס
באַשטעלט פאַר קאָסטאָמערס וועלכע קאָנען זיי ניט אַרויסנעמען.
איין סעט, פּראַכטפול שיין, "קירנעי" סטייל, שוואַרצער פיינער מאָהעיר מיט נאָלדענע קנעפּ און טרימינגס — פאַרקויפט פאַר $425.00. איר קאָנט אים איצט קריגן פאַר $250
א צווייטער וואונדערבאַרער סעט — א גאַנץ אָריגינעלער דעזיין — דער ערשטער אין קאַנאַדע, רויטער מאָ־הער "ראַדנאָר" — געמאַכט צו פאַר קויפן פאַר $375.00. פאַר באַלדיקן פאַרקויף $200
אַנדערע סעטס פון $100.00 און העכער
אַלע סאָרטן אָפּהאַלסטערינג איבערגע־מאַכט און פאַרריכט
צו שטוינענד ביליקע פּרייזן.
טעעלפאָנירט פאַר ווייטערדיקער אינפאָרמאַציע
FORT ROUGE UPHOLSTERING CO.
PHONE 44 839
187 OSBORNE STREET

פון די עלטסטע סטאַקס פון בראַנפן אין קאַנאַדע
דער רעגירונגס סטריפּ דערציילט די געשיכטע

אידישע העלדן

שפאנענדער ראמאן פונ'ם אידישן לעבן אין דער צייט פון דער גרויסער מלחמה

פון י. נ.

(פארזעצונג)

[illegible]

סישן לאגער.

— אבער בלייבן לייגנער אין דעם רוסישן לאגער איז פאר מיר געווען אומ־מעגלאך. — האט מאיר מארגאליס זיך פארטיידיקט. — ווען כוואסטונאוו האט דערציילט לידיא'ס פאטער וועגן איר ליבע צו מיר, איז דער שטאלצער אריסטאקראט פון וואקנא, געווארן אזוי בייז, דאס ער האט איר געוואלט פארשיקן אין א מאנאסטיר. מיר האבן קוים געהאט צייט צו אנטלויפן. אלעס איז נאר געווען צו פארדאנקען שוועסטער פון דעם רויטן קרייץ, וואס האט לידיא'ן געגעבן א פרייען גאנג דורך די רוסישע ליניעס. מיר האבן לייגנער זיך ניט געקאנט אפשטעלן אין דעם רוסישן לאגער. עס איז געווען צו געפערלאך.

— דאן בלייבט אונז איבער נאר צו גיין קיין מיסליץ, ברענגען צו דער קבורה אונזער אומגליקלאכן פריינט, פארזארגן אונזערע כלות, און אליין צוריקקערן זיך אין דער מלחמה. — האט רפאל ניימאן געזאגט מיט א פעסטער שטימע.

— ווארום אזוי לאנג ווי אונזערע חברים זיינען אויף דער שלאכט ליניע, און אזוי לאנג ווי מיר ווייסן ניט זייער שיקזאל קאנען מיר ניט דענקען וועגן אונזער אייגענעם גליק.

די ביידע מיידלאך האבן צוגעשאקלט מיט די קעפ. זיי האבן שטיל באוואונדערט די גרויסמוטיקייט פון דעם יונגן רפאל ניימאן.

— אבער איר זייט נאך ביידע אין רוסישע מונדירן, און גיט אין די קליידער פון א רוסישן סאלדאט, האט מאיר מארגאליס באמערקט. מיר וועלן האבן גרויסע שטערונגען פון דער עסטרייכישער מיליטער.

דערצו וועט זיך שוין געפינען אן עצה, — האט רפאל ניימאן געענטפערט קורץ.

— קום מאיר, לאמיר נעמען אונזער טויטן.

אלס א שוועסטער פון דעם רויטן קרייץ, איז לידיא געווען גוט באקאנט מיט די הילף ארבעט אויף די שלאכטפעלדער. אויף איר עצה האט רפאל ניימאן פון זיך אראפגענומען זיין רוסישן מאנטל, פון וואס זיי האבן געמאכט א טראגבעטל, אויף וועלכער מען האט ארויפגעלייגט ניפעלער'ס טויטן קערפער.

און שטיל האט זיך געצויגן דער טרויער־צוג דורך דער באלאטער לבנה־נאכט איבער דאס גרויסן שלאכטפעלד אויף דער רוסישער גרעניץ.

קאפיטל 35

פאנענקא יאדוויגא איז געווען ניט גוט געשטימט, זייט זי האט באמערקט אין דעם לאזארעט די ליבע צווישן דער רוסישער אריסטאקראטישער טאכטער לידיא סאכאראווא און דעם קריגס־געפאנגענעם מאיר מארגאליס. איז די שיינע פאליאטשקע פארצערט געווארן פון א שרעקלאכער איפערזוכט.

[illegible]

זי איז ארומגעגאנגען אין כעס און צערייצט.

אין דעם ראזיקן צושטאנד האט זי זיך געפונען ווען קאפיטאן כוואסטונאוו האט איר באזוכט אין א געוויסער נאכט.

די שיינע פאליאטשקע האט אים ניט געענטפערט אויף זיין באגריסונג און זי האט אים אפגעשטויסן פון זיך אלס ער האט איר געוואלט אומארמען.

— דו דערצייל מיר בעסער אויב דו ביסט געווען ביים אידל פארשטייער קאנסטאנטין יעפימאוויץ סאכאראוו ? האסטו אים איבערגעגעבן אז זיין טאכטער איז פארליבט אין א זשיד ?

די אויפנאמע וואס זיין מעטרעסע האט אים געגעבן, האט אויף כוואסטונאוו'ן געמאכט זייער א שלעכטן איינדרוק, ער האט געפילט ווי דער צארן פלאקערט אין אים אויף, אבער ער האט זיך צוריקגעהאלטן און געענטפערט גערייצט:

— געווים בין איך געווען, איך האב אים אלעס דערציילט. אין אנפאנגס האט ער גארניט געוואלט גלויבן זיינע אייגענע אויערן. זיין איינציקע טאכטער, די טאכטער פון דעם וואקנער פרעדוואדיטעל זאל באגיין אזא סקאנדאל ! פארליבן זיך אין א זשיד, און נאך אין א גאליציאנער זשיד ! דאן האט ער מיר אבער פארזיכערט, אז ער וועט די זאך אונטערזוכן און ער וועט נעמען לידיא'ן אויף א שטרייגגן פארהער.

לויט ווי איך האב שפעטער דערפארן האט סאכאראוו טאקע גענומען זיין טאכטער אויפ'ן פארהער און צווישן פאטער און טאכטער האט אויסגעבראכן א שרעקלאכער שטורם. לידיא האט אפן און אומדערשראקן דערקלערט איר פאטער, אז זי ליבט טאקע דעם אידן; און אז זי זעט אין דעם קיין פארברעכן ניט, עס איז אין אמת'ן דאך קיין אונטערשייד וואו א מאן גייט, צי אין א קלויסטער אדער אין א שול, אויב ער באזיצט נאר די מעלות וואס א מיידל זוכט אין א מאן.

— אט אזוי האט לידיא סאכאראווא גע'טענה'ט צו איר פאטער.

— און ער ? — האט פאנענקא יאדוויגא געפרעגט מיט אן איינגעהאלטענעם אטעם, — וואס האט ער געזאגט ?

— ער האט איר געסטראשעט אוועקצושיקן אין א מאנאסטיר — האט קאפיטאן כוואסטונאוו אפגעגעבן זיין באריכט, — ער האט געשריען, געליארמט און עס איז געווען א גרויסער סקאנדאל.

— נו ? — האט פאנענקא יאדוויגא ווייטער גערעדט — האט זי זיך אפגעטרייסלט פון איר זשיד ? אדער האט איר דער פאטער טאקע אוועקגעשיקט אין א מאנאסטיר ?

כוואסטונאוו, וועלכער איז אליין געווען אויפגערעגט פון זיין געליבטער'ס אויפנאמע, האט שטארק געצויגן דעם רויך פון זיין ברענענדיקן סיגאר און האט געקוקט אויף זיין מעטרעסע מיט א גיפטיקן שמייכל.

— איך ווייס ניט — האט ער באמערקט מיט שפאט — וואס אינטערעסירט דיר אזוי שטארק די טאכטער פון דעם וואקנער רוסישן אריסטאקראט און דער גאליציאנער זשיד ? וואס גייט דיר אן אויב זי ליבט אים, אדער ער ליבט איר ? אדער איז בא דיר אזוי טייער די ערע פון לידיא סאכאראווא ?

און כוואסטונאוו האט זיך גראב פאנאנדערגעלאכט.

פאנענקא יאדוויגא איז רויט געווארן און זי האט אויסגעגרופן מיט צארן:

— זייט ווען האסטו זיך גענומען דאס רעכט מיך צו נעמען אויף א פארהער ? איך גלויב ניט אז דו ביזט אהער געקומען מיך צו עקזאמענירן. דו ענטפער מיר וואס איך פרעג דיר : וואס איז געווארן מיט לידיא'ן ?

כוואסטונאוו האט עפעס געברומט, האט א קריץ געטאן מיט די ציין און געזאגט :

— צום טייוול ! — ווער ביזטו דען מען זאל דיר ניט טארן אויפרעגן ? דו ביסט א פראסטיטוטקע, וועלכע יעדער מאן קאן האבן. אלע פאליאטשקעס וועלן זיך איבערגעבן דעם ערשטן מאן וואס זיי באגעגענען.

די פאליאטשקע האט מער ניט געקאנט אויסהאלטן די באליידיקונג, אז זי איז א פארסטיטוטקע, און זי האט אויסגעשריען :

— און דאס רעדסטו ? ! דו, וועלכער האט זיך אריינגעריסן אין אונזער הויז און צעשטערט אונזער גליק ? ! דו, וועלכער האט אין גאליציע געפייערט אלע ווילסטע הוליאנקעס ? ! דו, רוסישער הונט !

אין דעם נעקסטן אויגנבליק האט זי ארויסגעשטויסן א שרעקלאכן געשריי פון שמערץ, און א שווערער קעגנשטאנד איז מיט א שווערן קראך געפאלן צו דער ערד.

דאס איז געווען א קליינע בראנזענע סטאטוע וואס איז געשטאנען אויפ'ן טיש און וואס קאפיטאן כוואסטונאוו האט א שליידער געטאן זיין מעטרעסע אויפ'ן קאפ אין זיין ווילדן כעס איבער איר באליידיקונג.

די סטאטוע וואס ער האט געווארפן האט צו גוט געטראפן. זי איז מיט גרויס

אימפעט געפאלן אויף יאדוויגא'ס קאפ און איר שיר צעשמעטערט דעם שארבן. עס האט איר געמאכט א טיפע לאך אין קאפ און זי איז אפגעגאסן געווארן מיט בלוט.

זי האט ארויסגעשטויסן א ווילדן געשריי און איז געפאלן צו דער ערד, דאן אבער איז זי ווידער אויפגעשטאנען און האט זיך געלאזט לויפן צו דער טיר.

— צו בעזומאוו'ן ! — האט זי געקרעכצט. — צום קאמאנדיר ! — ער זאל אלעס וויסן, אלעס הערן !

— דו וועסט ניט גיין ! — האט כוואסטונאוו אויסגעברומט ווי א ווילדע חיה און ער האט זיך א ווארף געטאן צו איר.

ווילד האט ער איר א ריס געטאן צוריק פון דער טיר.

זיינע אויגן האבן געבליצט, זיינע ציין זיינען געווען צוזאמענגעדריקט, און זיינע פויסטן צוזאמענגעקראמפט. ער האט אויסגעזעען אין דעם ראזיקן אויגנבליק ווי א ווילדע חיה, וואס האט דערשמעקט פרישן בלוט.

— דו וועסט ניט גיין ! — האט ער געברומט. — דו זאלסט ניט לויפן מיט קיינע געשיכטעס צום קאמאנדיר ! איך וועל דיר שוין פארשטאפן דאס מויל !

יאדוויגא האט זיך אנגעהויבן רייסן פון אים מיט אלע כחות און אין דער זעלבער צייט האט זי געשריען און גערופן נאך הילף.

כוואסטונאוו האט געוואלט ארויפלייגן זיין האנט אויף איר מויל, אום צו פארשטיקן איר געשריי.

עס האט זיך אנגעפאנגען א שרעקלאכער קאמף. א קאמף, אויף לעבן און טויט.

יאדוויגא, אבוואל א פרוי, איז זי אבער געווען פעסט געבויט און שטארק. דערצו נאך, האבן די שמערצן, דער האס און דער אימפעט איר צוגעגעבן מער קרעפטען, און דער קאמף צווישן זיי ביידע איז געווען כמעט א גלייכער.

איינמאל, אין זייער פארצווייפלטן ראנגלען זיך, האט עס זאגאר אויסגעזעען, אז די פרוי וועט באזיגן דעם מאן, דעם אפיצער. דאס איז געווען אלס ער האט געקראגן פון איר אזא שווערן קלאפ מיט'ן פויסט אין זיין בויך, דאס ער איז צעטומלט געווארן און איז שיר ניט געפאלן צו דער ערד.

באלד אבער, איז ער געקומען צו זיך, און מיט דער ווילדקייט פון א טיגער איז ער צוגעשפרונגען צו איר, האט איר ארומגעקליאמערט מיט ביידע הענט ווי מיט אייזערנע רייפן און איר צוגעדריקט צו זיך אזוי שטארק, דאס עס האט אויסגעזעען ווי ער וויל אויסדריקן איר נשמה.

(פארזעצונג קומט)

קויפט ביי גוטקינען און שפארט געלט

פרויען!

איצט איז די צייט צו קויפן אייערע קליידער פארן ספרינג

איבער 800 קאוטס, דרעסעס און סוטס

הונדערטער סטיילס, קאלירן און ווארעס

אלעס פון דער נאר לעצטער מאדע גרייט פאר אייך צום אויסקלייבן

דרעסעס	קאוטס און סוטס
$5.95 ביז $18.50	$9.50 ביז $35.00

טויזנטער פרויען זיינען אונזערע צופרידענע קאסטומערס—פארוואס זאלט איר ניט זיין איינע פון זיי?

קומט און זעט אונזער סטאק, מיר פארזיכערן אייך אז איר וועט שפארן געלט

Gutkin's Ladies Ready-to-Wear

950 MAIN ST. (Cor. Flora Ave) PHONE 55 523

נאך א שווערן טאג ארבעט

א פרייליכע אויפנאמע און א קאפע פון

NABOB COFFEE

קאפע ווי עס דארף צו זיין

עס איז א גוטע געוואוינהייט

צו שפארן א טייל פון אייער איינקונפט רעגלמעסיק און וועקליינן עס אין אין א זיכערן פלאץ וואו עס וועט וואקסן

4½%

פער אנום צו אייער סייווינגס. אינטערעסט צוזאמענגעשטעלט האלב־יערלאך אויף די פאקטישע סומען צו אייער קרעדיט פון צייט צו צייט. פאזיטיווע זיכערקייט.

פול באצאלטער קאפיטאל _ $6.000.000

עסעטס און רעזערוון איבער $7.500.000

סייווינגס פאנדן אינוועסטירט בלויז אין ערשט קלאסיק געזיכערטע באנדס און פרעפערד סטאקס.

A. R. McNICHOL Ltd.

Head Office	North End Branch
288 Portage Ave.	925 Main St.
Phone 80 388	Phone 56 956

זעט אונז אויך פאר אינשורענס ריעל עסטעיט מארטגעדזש לאנס נעגאשיעיטעד א. א. וו.

היינט אויף דער ראדיא

CKY

וויניפעג

4.15—לעקציע פון פראפ. פ. וו. מאפיט.

CNRW 780

וויניפעג

9.00—סי. ען. אר. טראנסקאנטינענטאל נעטווארק.

CJRW 499.7

פלעמינג

5.40—מוזיק.

6.00—אנקל פיטער.

8.00—ברידזש גיים.

8.30—מעלראז טריא.

9.00—סא־א־טאן פראגראם.

CJGX 650

יארקטאן

7.15—פארמערס פריירי ראדיא שטונדע.

WLW 700

5.30—סינסינאטי. קאנצערט מוזיק.

WTAM 1070

7.00—קליוולאנד. זונשיין ארטיסטן שעה

WLW 700

8.00—סינסינאטי. קלאסיקס.

KMOX 1090

9.00—סט. לואיס. מוזיקאל. פראגראם.

WCCO 810

9.30—מינעאפאליס, סט.־פאול. טעאטער קלאסיקס.

N.B.C.—WTAM 1070

10.00—קליוולאנד. אפערא "האלקא".

WGN 720

10.30—שיקאגא. ארקעסטער. דרים שיפ.

KMOX 1090

10.30—סט. לואיס. ארקעסטער.

WENR 870

11.00—שיקאגא. וואדעוויל.

WTAM 1070

11.00—קליוולאנד. פיטשור, טענץ.

WMAQ 670

11.00—שיקאגא. טאנץ מוזיק.

NEW PALACE THEATRE

היינט, מארגן און שבת

"ליטל דזשאני דזשאנס"

ריידנדיק, זינגענדיק. אויך ריידנדע קאמעדיע, סעריאל, פיטשורעט

:: צו פארקויפן ::
FOR SALE

$1.000 קעש און $1.500 אין סטאק און פיקסטשורס אין א קאנפעקשאנערי און רעסטאראן ביזנעס צו פארבייטן פאר א קאטעדזש אדער קליינער הויז אין דער נארט ענד. דאס איז אייער געלעגנהייט צו באזיצן א גוטע ביזנעס און באקומען $1,000 קעש.

דזשענעראל סטאק, $5,000, ריין פון שולדן, מיט בילדינג און פיקסטשורס, צו פארבייטן פאר ווייניפעגער פראפערטי.

אייגנטימער פון שלאכט־הויז אין א גרויסער שטאט אין דער וועסט, זוכט אן עקספיריענסד מאן מיט אמווייניקסטנס $5,000 קעש, אלס אן אינסייד, אקטיוון מענעדזשער און פארטנער. דאס איז א גלענצענדער געשעפט פאר'ן פאסיקן מאן.

סטאר מיט באקוועמער וואוינונג פון 4 צימערן, מיט א גרויסן סטייבל פאר 4 פערד, אין גוטן נארט ענד דיסטריקט, מוז גלייך פארקויפט ווערן פאר בלויז $1,800 $300 קעש נויטיק. דאס איז א גרויסע מציאה.

א גוטע שעווראלעט 1928 סעדאן, אזוי גוט ווי ניי צו פארבייטן פאר א קאטעדזש אין דער נארט ענד.

סוויטס צו פאררענטן אין פארשיידענע אפארטמענטס אין דער נארט ענד.

אינשורענס פאר אלערליי צוועקן. געלט צו לייען אויף 6½ פראצענט.

Sheps Agencies Ltd.

804 מיין סטריט

טעלעפאנס 55 761 און 53 807

צו פארקויפן א קלאדינג און דזשועלרי סטאר אין 198 היגינס עווענו. די ערשטע קלאדינג סטאר פון מיין סטריט.

ספעשל געגריידער פרישע אייגס האלסייל און ריטייל. בעסטע צופרידנשטעלנדע פרייזן. שווארץ, 278 באראוס עווענו. טעלעפאן 54 900.

מאדערנער קאטעדזש אויף אבערדין, ניי דעקרירט, 5 רומס, נייע פוירנעס, גאראדזש, פרייז $2,800.

באנגאלאו, בעסטער לאקיישאן איסט פון מיין סטריט, נייע, העכסט מאדערנע, 5 רומס, מיט סאן רום. מארטגעדזש אויף 6½ פראצענט. פרייז בלויז $5,500.

9 רום פולי מאדערן הויז, אין אויסגעצייכנטן לאקיישאן, צוויי בלאק פון מיין סטריט, א גרויסער בארגען פאר שנעלן האנדל. פרייז $3,500.

אויב איר ווילט א הויז, זעט

ח. פערלמאן, י. יאן, נ. זעלטשען
MUTUAL AGENCIES

796 Main Street — Phone 51 000

צו פארקויפן א קליינעם בלאק אויף מאונטען עווענו, 2 סוויטס פארענט. פרייז $12,000. צו פארבייטן אויף א סטאר אין דער קאנטרי. ווענדן צו מר. שטילוואסער,

W. J. SCHADEK & CO. LTD.

311 McIntyre Blk. · Phone 22 782

אפן אוונטן ביז 8 אזייגער

:: צו פאררענטן ::
FOR RENT

צו פאררענטן א ווערהויז, 1 אדער צוויי פלעטס, אין 24 דערבי סטריט. באזונדער אריינגאנג, מיט עלעקטרישן עלעווייטאר און א פרייוועט טרעק. יעדער פלעט האלט 3,400 סקווער פוס. זיך ווענדן צו זלאבינסקי ברידער, 24 דערבי סטריט, טעלעפאן 57 371.

מיר מופן אלצדינג, פון א טראנק ביז א הויז מיט פארניטשור. בעסטע אויפפאסונג און בעסטע באדינונג אויף אלע דזשאבס צו זייער מעסיקע פרייזן. טעלעפאנירט 53 000 פאר סערוויס — הערי קריוואשיי.

צו פאררענטן א האלבע סטאר, קארנער מיין און לאגאן. אריינגאנג פון לאגאן עוו. פאסיק פאר יעדן סארט ביזנעס. פול בייסמענט 100 פוס. גוטער פלאץ פאר'ן ריכטיקן מאן. רענט זייער ביליק. זיך ווענדן צו א. דיינער, 635 מיין סטריט.

צו פאררענטן איינע אדער צוויי רומס אין א רעספעקטאבעלער היים. קאנען זיך באנוצן מיט'ן טעלעפאן. זיך ווענדן אין 393 רעדוואוד עווע. טעלעפאן 52 876.

נעשעפט _ געלעגנהייטן
Business Opportunities

צו פארקויפן א גוט עטאבלירטע פעטנט מעדיצין ביזנעס, פראקטיצירט פון קאוסט צו קאוסט. קיין פראפעסיאנעלע קענטעניש ניט נויטיק. א גלענצנדע געלעגנהייט פאר א מאן אדער פרוי מיט קעש. פאר איינצעלהייטן שרייבט צו דאס אידישע ווארט באקס 8065.

:: פערזענלאכעס ::
PERSONAL

PROF. SCOTT — 88 106

290 פארטעדזש עוו. איבער לייסעאום טעאטער נייסטע בעסטע פאקס, טראט און וואלץ סטעפס קלאסן און סטריקטלי פריוואטע לעסאנס. פולער קורס פון לעסאנס $5.00

SIMPSON & COMPANY

ביילימס

לייסענסד און באנדער

ר. סימפסאן, מענעדזשער

404 McINTYRE BLOCK — PH. 88 008

שיקט פאר בארגען פרייז ליסט

פון גאראנטירטע איבערגעבויטע ראיאלס, אנדערוואוד, רעמינגטאנס, פארטייבל און א. וו. לייכטע טערמינען. פרייער בוך וועגן "טאוטש טייפינג" מיט יעדער מאשין. אלע סארטן פארריכט.

ROYAL TYPEWRITER AGENCY, DEPT J

288 Fort St., Winnipeg, Man.

אייער אלטע מעבל געמאכט ניי

און טאקע ביי אייך אין דער היים בעסטע ארבעט פאר ביליקסטע פרייזן. רופט מיך אפ

23 269

זינגער ניי מאשינען אויף זייער לייכטע טערמס. גוטע בארגענס אין גענוצטע מאשינען, גרויסע קרעדיטן פאר אייער אלטער מאשין. זינגער סטאר, 300 נאטער דיים עווניו, קאר. פרינצעס. דזשאזעף שייפער, מענעדזשער. טעלעפאן 86 171.

געלט !

פאר אייערע באלדיקע נויטן

$50 ביז $500

צוועלף מאנאטן צו באצאלן עס צוריק. ריזאנייבל רייטס. פינקטלאכע באדינונג. שטריינג פארטרויליאך

אפן טעגלאך ביז 7.30 נאכמיטאג.

General Loan and Insurance Agency

718 Somerset Block, Winnipeg

Phone 24 789

ארבעטער פארלאנגט
HELP WANTED

פארלאנגט א גוטע סיילסליידי פאר א גוט באצאלטער פאזישאן. קיין עקספיריענס ניט נויטיק. זיך ווענדן צו דאס אידישע ווארט, באקס 8246.

:: שטעלע פארלאנגט ::
SITUATION WANTED

א סינגל מאן, מיט דערפארונג אין אלע ליינס, פארלאנגט א דזשאב אין קאנטרי דזשענעראל סטאר. גוטער סטאק קיפער און בוקקיפער. רעדט און שרייבט ענגליש, פויליש, דייטש, אוקראיניש. מעסיקער געהאלט, גוטע רעפערענס. זיך ווענדן דאס אידישע ווארט באקס 8212 אדער טעלעפאנירן 54 115.

א באי, געענדיקט א ווילנער העברייאישן לערער סעמינאר, אויך אנגעפירט 3 יאר מיט א העברייאישער שול אין ווילנע, זוכט א שטעלע. קאן אויך אביסל ענגליש. זיך ווענדן צו

REV. GOLDSTEIN

Estevan :: Sask.

אינטעליגענטע פרוי פארלאנגט א שטעלע אין א קאנטרי דזשענעראל סטאר. וועל אויך טאן הויז ארבעט. פיר יאר אין לאנד. [illegible] באקס 8211.

פרויען!
אויס "ראנס" אין סילקענע זאכן

מאכט זיי געדוירען איבער צוויי מאל אזויפיל און שטענדיק אויסזען ווי ניי. לאזט אונז אייך ווייזן ווי אזוי. קומט, שרייבט אדער טעלעפאנירט

614 SOMERSET BLOCK

PHONE 28 889

פאר אייער באקוועמלאכקייט

קאנט איר ביי אונז באצאלן פאר אייערע סיטי לייטס און וואסער בילס, ווי אויך ווייניפעג עלעקטריק לייטס און געז בילס, און קריגן אייערע דיסקאונטס, אויב איר באצאלט אין צייט.

MANITOBA DRUG STORE

587 SELKIRK AVE. — PH. 52 117

דזש. בערנסטיין, אייגנטימער

* לייענט "דאס אידישע ווארט", אייער
* איינענע ציימונג, געדרוקט אין אונ־
* זער איינענער שפראך, פאר אונזערע
* איינענע אינטערעסן פארשפרייט אין
* אלע אידישע היימען פון ווייניפעג און
* מערב קאנאדע.

צו וואס זארגן!

אונזער ספעשל פאר פסח ליידיס און מענערשע העטס גערייניקט און געבלאקט 50ס.

ריזאנאבעל פרייזן אויף אלע אנדערע ארבעט און דייאינג

טעלעפאנירט 37 061 _ 4 ליינס

Fort Garry
DEPENDABLE
DYERS AND CLEANERS LTD.
324 Young Street

ספעציעלע אויפמערקזאמקייט צו קאנטרי ארדערס

ספעשל פאר פסח

מיר האבן דאס פארגעניגן צו אנאנסירן צו דער אידישער פאבליק אז מיר וועלן האבן דאס יאר ווידער פאר פסח

מילך און קרים
כשר לפסח

בהשגחת הרב י. כהנאוויטש

ליפערט ניט אויף שפעטער — גיט אריין באלד אייערע ארדערס

טעלעפאנירט 201 101

MODERN DAIRY LIMITED